

Het huidige functioneren van de handboogverenigingen

Onderzoek naar het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB

Het huidige functioneren van de handboogverenigingen

Een onderzoek naar het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de Nederlandse Handboog Bond (NHB). Het onderzoek is uitgevoerd voor de NHB en draagt bij aan het ondersteunen van de handboogverenigingen.

Nederlandse Handboog Bond

Praktijkbegeleider: Bas Mooren

Email: basmooren@handboogsport.nl

Website: www.handboogsport.nl

Auteur

Naam: Tessa Düking

Studentnummer: 427172

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)

Afstudeerbegeleider: Rob ter Horst

Meelezer: Kevin Willems

Opleiding: Sport Gezondheid en Management (SGM)

Onderwijseenheid: Afstudeerproject

Datum: 21-01-2013

Versie: 5

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie van mijn afstudeerproject ter afsluiting van mijn opleiding Sport, Gezondheid en Management (SGM). Mijn afstudeerproject heb ik uitgevoerd voor en bij de Nederlandse Handboog Bond (NHB) van 27 augustus 2012 tot 1 februari 2013. Het afstudeerproject is een onderzoek naar het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. In het onderzoek wordt het functioneren van de handboogverenigingen vergeleken met het functioneren van traditionele-, maatschappelijke- en marktgerichte sportverenigingen. Daarnaast worden de handboogverenigingen vergeleken met de criteria voor een sterke handboogvereniging volgens de NHB. Het onderzoek zal bijdragen aan de invulling van de ondersteuning van de NHB aan de aangesloten handboogverenigingen.

In dit voorwoord wil ik graag nog wat mensen bedanken. Allereerst wil ik mijn stagebegeleider vanuit de NHB, Bas Mooren, bedanken voor de goede begeleiding. Daarnaast wil ik ook de overige medewerkers van het bondsbureau bedanken voor alle hulp en voor de prettige werksfeer. Ook wil ik de handboogverenigingen bedanken die bereid waren aan het onderzoek deel te nemen. Verder wil ik mijn stagebegeleider vanuit de HAN Rob ter Horst bedanken voor alle feedback, tips en ideeën.

Tessa Düking

Samenvatting

In opdracht van de Nederlandse Handboog Bond (NHB) is er onderzoek gedaan naar het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. De aanleiding van het onderzoek is inzicht krijgen in het functioneren van de aangesloten handboogverenigingen. De NHB wil haar ondersteuning afstemmen op het huidige functioneren van de handboogverenigingen om zo optimale ondersteuning te kunnen aanbieden. Aan de hand van deze aanleiding is de volgende doelstelling geformuleerd: *Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen, aan programmamanager breedtesport B. Mooren van de NHB, die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de ondersteuning aan de handboogverenigingen. Door inzicht te geven in het functioneren van de handboogverenigingen m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Dit gebeurt met behulp van een verenigingsscan die wordt ontwikkeld en verspreid onder de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB.*

In het theoretisch kader zijn aan de hand van literatuur twee modellen opgesteld. Het eerste model geeft drie verschillende manieren van functioneren van sportverenigingen weer. Deze verschillende manieren van functioneren uiteten zich in drie verschillende soorten sportverenigingen: een traditionele-, een maatschappelijke- en een marktgerichte sportvereniging. De drie verschillende soorten sportverenigingen hebben hun eigen kenmerken. Het tweede model geeft de kenmerken weer van het functioneren van een sterke handboogvereniging volgens de NHB. Dit model is gebaseerd op de visie van de NHB. De kenmerken in de modellen zijn ingedeeld aan de hand van de variabelen beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Het analyseren van de handboogverenigingen heeft plaatsgevonden aan de hand van deze twee modellen.

De nodige data zijn verkregen middels een vragenlijst. Deze vragenlijst is verspreid onder alle handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. De data zijn geanalyseerd met het programma SPSS met behulp van beschrijvende statistiek.

Uit de resultaten en de analyse blijkt dat 66,9 procent van de handboogverenigingen een traditionele sportvereniging is. Vooral op het gebied van beleid en strategie functioneren veel handboogverenigingen traditioneel. Op het gebied van sportaanbod scoren de handboogverenigingen meer op de maatschappelijke- en marktgerichte kenmerken. Zo is 75,6 procent van de handboogverenigingen bezig met maatschappelijke thema's. Bij de variabele kader vallen de meeste handboogverenigingen onder een traditionele- en marktgerichte sportvereniging. De meeste handboogvereniging vallen bij de variabele financiën onder een marktgerichte sportvereniging en bij de variabele accommodatie onder

een maatschappelijke sportvereniging. Verder is er nog een aantal kenmerken waaraan veel handboogverenigingen niet voldoen om volgens de NHB een sterke handboogvereniging te zijn. Zo hebben veel handboogverenigingen geen bestuurslid dat een communicatiefunctie vervuld, minder dan 50 leden en geen volledig gediplomeerd sporttechnisch kader.

De NHB wordt aanbevolen de handboogverenigingen te ondersteunen bij het professionaliseren tot een meer maatschappelijke of marktgerichte handboogvereniging. Daarnaast moet de ondersteuning liggen bij het realiseren van, de door de NHB gewenste, sterke handboogverenigingen. Uit het onderzoek blijkt dat de ondersteuning vooral moet liggen bij beleid en strategie en het kader van de handboogverenigingen. De NHB moet bijvoorbeeld ondersteuning bieden bij het realiseren van een beleidsplan voor alle handboogverenigingen, bij het competent maken van het sporttechnisch kader, het werven van vrijwilligers en de sport toegankelijker maken voor bijzondere doelgroepen.

Summary

Commissioned by the Dutch Archery Federation (NHB), research has been done to examine the functioning of the archery associations affiliated to the NHB. The cause of the study is to gain insight into the functioning of the affiliated archery associations. The NHB wants to fine-tune her support to the current functioning of the archery associations to ensure they offer maximum support.

Based on this cause, the following objective was formulated:

The purpose of this study is to make recommendations to B. Mooren of the NHB (manager recreational sports) which contribute to the improvement of support to the archery associations. By providing insight in the functioning of the archery associations, regarding: policy and strategy, sports, framework, finances and accommodation. This is done by using a associationscan that was developed and distributed among archery associations affiliated to the NHB.

Based on the theory, two models were created. The first model shows three different ways an association can function. These different ways lead to three different types of associations: a traditional association, a social association and market based association. These three different types have their own characteristics. The second model shows the characteristics of an association that functions properly, according to the NHB. This model is based on the vision of the NHB. The characteristics in the models are classified according to the variables policy and strategy, sports, framework, finances and accommodation. The examination of the archery associations will be done based on these two models.

The necessary data is obtained through a questionnaire. The questionnaire was distributed to all archery associations affiliated to the NHB. The data was analyzed by using the program SPSS, with the use of descriptive statistics.

The results and analysis show that 66.9 percent of the associations are traditional. Especially regarding to policy and strategy, many associations are functioning in a traditional way. Regarding to supplying sports, the associations score higher on social and market based characteristics. Thus 75.6 percent of the associations deal with social themes. Regarding to framework, most archery associations are traditional or market based. When looking at finances, most associations have market based characteristics and when looking at accommodation, most associations have social characteristics. Furthermore, there are several other characteristics that make an association strong according to the NHB, which many archery associations don't have. For example, many archery associations don't have a

director for communications, have less than 50 members and don't have a fully qualified technical framework.

The NHB is recommended to support the associations in their efforts to professionalize into a more social or market-based association. Furthermore the support should focus on realizing strong archery associations, as desired by the NHB. Research shows that the support should focus on policy and strategy and the framework of the archery associations. For example, the NHB should provide support at realizing a policy for all the archery associations, at making the technical framework more competent, at recruiting volunteers and at making the sport more open to special target groups.

Inhoud

1. Inleiding.....	8
1.1 Projectkader.....	8
1.2 Doelstelling	9
1.3 Onderzoeksmodel.....	10
1.4 Begripsbepaling	12
1.5 Verantwoording en relevantie.....	12
1.6 Leeswijzer.....	13
2.Theoretisch kader.....	14
2.1 Methode.....	14
2.2 De sportvereniging.....	15
2.3 Ontwikkeling functioneren sportvereniging	15
2.4 Soorten sportverenigingen	19
2.5 De gewenste situatie volgens de NHB	24
2.6 Conclusie	26
3. Methode	32
3.1 Onderzoeksmethode.....	32
3.2 Validiteit en betrouwbaarheid	34
4. Resultaten	36
4.1 Beleid en strategie	36
4.2 Sportaanbod	38
4.3 Kader	39
4.4 Financiën	41
4.5 Accommodatie	41
5.Conclusie	42
6. Discussie.....	45
7. Aanbevelingen.....	48
Literatuurlijst.....	54
Bijlagen	58
Bijlage 1 Verenigingsscan 2012.....	58
Bijlage 2 Overige resultaten	72
Bijlage 3 Conclusie	75
Bijlage 4 Criteria indeling	78
Bijlage 5 Indeling handboogverenigingen.....	80

1. Inleiding

Dit onderzoek wordt uitgevoerd voor de Nederlandse Handboog Bond (NHB) in Rosmalen. In dit hoofdstuk wordt de NHB verder toegelicht. Voor het onderzoek zijn er een doelstelling, vraagstelling en onderzoeksmodel opgesteld om het onderzoek af te bakenen. Ook deze worden in dit hoofdstuk beschreven. Verder worden begrippen toegelicht en worden de relevantie en verantwoording van het onderzoek weergegeven. Tot slot is er een leeswijzer.

1.1 Projectkader

In het projectkader wordt de opdrachtgever, de NHB, beschreven en de aanleiding van het onderzoek.

1.1.1 De Nederlandse Handboog Bond (NHB)

De NHB is een sportbond die zich inzet voor de handboogsport in Nederland. De bond kent in 2012 238 verenigingen en 9160 leden. Het gemiddelde aantal leden per handboogvereniging is 40. De handboogsport is een binnen- en buitensport en bestaat uit vijf hoofddisciplines: indoor, outdoor, veld, 25m1pijl en 3D (NHB, 2012).

De NHB bestaat uit een bondsraad, bondsbestuur, bondsbureau, vier rayons en verschillende werk- en bestuurscommissies. Het bondsbureau bestaat uit acht medewerkers en is gevestigd in Rosmalen. De NHB heeft als functie het ondersteunen van de handboogverenigingen die zijn aangesloten bij de NHB. Zij bevordert op actieve wijze de duurzame ontwikkeling van de handboogsport, geeft mensen plezier in de handboogsport en stimuleert daarin alle betrokken/samenwerkende partijen. De NHB is de autoriteit voor competitie, kaderopleiding, accommodatie en topsport (NHB, 2012).

In het beleidsplan van de NHB staan vier ambities beschreven voor 2016. Deze zijn:

- De sterke vereniging
- De klantgerichte bond
- Handboog SPORT!
- Ambitieuze topsport

Met name de eerste twee ambities, de sterke vereniging en de klantgerichte bond, hebben betrekking op dit onderzoek en lopen parallel aan elkaar. Het doel tot 2016 is het aantal sterke verenigingen vergroten. Daarnaast wil de NHB in de periode tot 2016 zich profileren als supporter van haar leden en gericht gaan handelen naar de behoeften van de ledenverenigingen (NHB, 2012).

1.1.2 Aanleiding

Alle leden van alle handboogverenigingen die aangesloten zijn bij de NHB zijn verplicht om lid te worden van de bond en betalen hiervoor. Hierdoor stellen leden van de handboogverenigingen steeds meer eisen aan de dienstverlening van de bond. Voor de NHB is het van belang om aan de behoeften van de leden van de handboogverenigingen te voldoen, omdat er een daling van het ledenaantal binnen de verenigingen is. In 2010 was het totale ledenaantal 9483, in 2011 9133 en momenteel staat de teller op 9028 leden. Het doel is handboogverenigingen sterker maken, zodat zij in staat zijn leden te behouden en nieuwe leden binnen te halen.

Op het moment heeft het bondsbureau van de NHB weinig tot geen inzicht in het functioneren van de handboogverenigingen. Het zijn voornamelijk de rayons en de regio's die zich bezig houden met de handboogverenigingen. De rayons hebben een communicatieve, beleidsvoorbereidende en uitvoerende taak en de regio's zijn verantwoordelijk voor het organiseren van verschillende competities. De NHB weet bijvoorbeeld niet of de handboogverenigingen een toekomstvisie hebben, een beleidsplan hebben, hoe het bestuur functioneert en of ze financieel gezond zijn. De voornaamste oorzaak hiervan is dat de NHB weinig direct contact met de aangesloten handboogverenigingen heeft. Het probleem dat zich voordoet is dat de NHB geen gerichte ondersteuning kan bieden en niet weet waar en of ondersteuning nodig is. Om dit wel te kunnen realiseren is inzicht hebben in het functioneren van de handboogverenigingen vereist.

Naar aanleiding hiervan wil de NHB een onderzoek naar het functioneren van de handboogverenigingen. Een methode hiervoor is een verenigingsscan. In het kader van dit onderzoek wordt er een verenigingsscan ontwikkeld en verspreid onder de handboogverenigingen om zo het functioneren in kaart te brengen. De verenigingsscan wordt een jaarlijks hulpmiddel, zodat de NHB inzicht blijft houden in het functioneren van de handboogverenigingen, klantgerichte ondersteuning kan blijven aanbieden en in de loop der jaren ontwikkelingen in de verenigingen kan evalueren.

1.2 Doelstelling

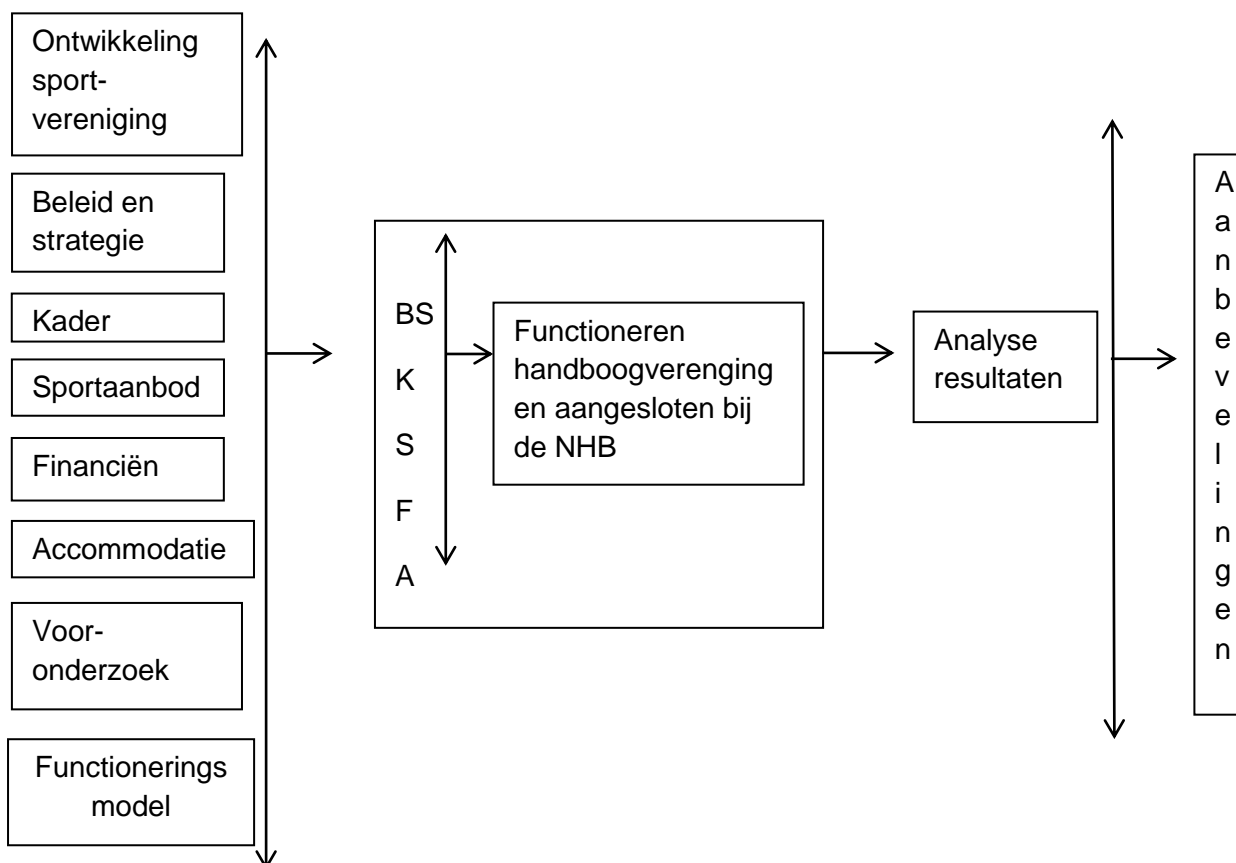
Naar aanleiding van het overleg met programmamanager breedtesport B. Mooren van de NHB en het analyseren van het probleem is een doelstelling geformuleerd. Het doel is opgesplitst in twee delen. Het eerste deel geeft aan welke bijdrage het onderzoek levert aan de oplossing van het probleem in het projectkader, ook wel het doel van het onderzoek genoemd. Het tweede deel geeft aan op welke wijze deze bijdrage wordt geleverd, ook wel

het interne doel van het onderzoek genoemd (Verschuren & Doorewaard, 2007). De doelstelling luidt als volgt:

Het doel van dit onderzoek is het doen van aanbevelingen, aan programmamanager breedtesport B. Mooren van de NHB, die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de ondersteuning aan de handboogverenigingen. Door inzicht te geven in het functioneren van de handboogverenigingen m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Dit gebeurt met behulp van een verenigingsscan die wordt ontwikkeld en verspreid onder de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB.

1.3 Onderzoeksmodel

Hier onder wordt het onderzoeksmodel weergegeven. Aansluitend worden de theoretische, empirische en analytische vraagstellingen beschreven. De theoretische empirische en analytische vraagstellingen zijn opgebouwd uit een hoofdvraag en bijbehorende deelvragen.

1.3.1 Theoretische vraagstelling

Wat is vanuit de theorie en vooronderzoek bekend over het functioneren van sportverenigingen m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie?

- *Wat zijn de algemene kenmerken van een sportvereniging?*
- *Hoe heeft de sportvereniging zich ontwikkeld?*
- *Welke invloed hebben beleid en strategie op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft sportaanbod op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft kader op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft financiën op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft accommodatie op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Wat is volgens de NHB de gewenste situatie wat betreft het functioneren van de handboogverenigingen?*
- *Hoe kunnen sportverenigingen gecategoriseerd worden in een model m.b.t. functioneren?*

1.3.2 Empirische vraagstelling

Hoe functioneren de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB?

- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van beleid en strategie?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van sportaanbod?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van kader?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van financiën?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van accommodatie?*

1.3.3 Analytische vraagstelling

Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van de uit de theoretische kader opgestelde modellen?

- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk beleid en strategie in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk sportaanbod in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk kader in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk financiën in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk accommodatie in model 1?*
- *Waar zitten mogelijke knelpunten in het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB, gezien de eisen in model 2 die de NHB stelt voor een sterke vereniging?*

1.4 Begripsbepaling

1.4.1 Sportvereniging

Met name in het theoretisch kader wordt het begrip sportvereniging gebruikt. Een sportvereniging is een vereniging die leden de mogelijkheid biedt om hun favoriete sport te beoefenen. Met dit begrip worden alle sportverenigingen bedoeld met een 'volledige rechtsbevoegdheid'. Voor deze sportvereniging zijn statuten gemaakt en deze zijn opgenomen in de notariële akte. Daarnaast zijn het sportverenigingen die ingeschreven staan bij de kamer van koophandel (Zonneveld, 2006). Indien het gaat over de sportverenigingen van het onderzoek van de verenigingsmonitor gaat het slechts over ± 1.300 van deze sportverenigingen in Nederland (Van Kalmthout, De Jong & Lucassen, 2008).

Naast sportverenigingen wordt er ook specifiek ingegaan op handboogverenigingen. Dit begrip omvat alle handboogverenigingen die aangesloten zijn bij de NHB.

1.4.2 Functioneren

Het begrip functioneren bestaat uit 5 kenmerken. De NHB geeft bij het begrip functioneren in het beleidsplan aandacht aan de onderwerpen: beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Dit zijn de onderwerpen waar de NHB inzicht in wil krijgen bij de handboogverenigingen. In dit onderzoek gaat het bij functioneren dan ook over het functioneren op deze gebieden.

1.5 Verantwoording en relevantie

Het onderzoek is relevant voor het werkveld van een Sport en Gezondheid Manager (SGM'er), omdat het onderzoek bijdraagt aan de ontwikkeling en instandhouding van sportverenigingen. In Nederland is de verenigingsvorm een belangrijk deel van de maatschappij (Van Bottenburg, 2007). Het geeft de mensen de mogelijkheid om te sporten, om zo hun gezondheid te verbeteren en zich op sociaal vlak te ontwikkelen. Het is dan ook van belang dat sportverenigingen blijven bestaan. Een SGM'er is met name bezig met het bevorderen van sport en het bevorderen van de gezondheid middels sport. Een SGM'er die gespecialiseerd is in sport, is continue bezig met een bijdrage leveren aan de sportwereld. De SGM'er doet dit onder andere door middel van het opsporen en oplossen van knelpunten, advies geven en het ontwikkelen van nieuwe ideeën/activiteiten en kennis. In dit geval wordt er een bijdrage geleverd aan de ondersteuning van handboogverenigingen, door het uitvoeren van een onderzoek middels een ontwikkelde verenigingscan, waarnaar er advies gegeven wordt aan de NHB over de invulling van de ondersteuning. Het onderzoek levert een bijdrage aan het beleid van de NHB. De resultaten uit het onderzoek leveren een bijdrage aan het in kaart brengen van het functioneren van de

handboogverenigingen, waarna er gerichte ondersteuning geboden kan worden. Dit draagt bij aan het bestaan en functioneren van de handboogverenigingen. Op langere termijn zal de ontwikkelde en toegepaste verenigingsscan bijdragen aan het inzichtelijk houden van het functioneren van de handboogverenigingen. Door de verenigingsscan elk jaar te gebruiken kunnen ontwikkelingen binnen de handboogverenigingen in kaart gebracht worden. Verder behoort het opzetten en het uitvoeren van een onderzoek tot de vaardigheden die een SGM'er moet beheersen.

1.6 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk is het theoretisch kader. In het theoretisch kader wordt antwoord gegeven op de theoretische vraagstelling. Het theoretisch kader eindigt in een conclusie waarin functioneringsmodellen worden geschetst die gebruikt worden bij het analyseren van de resultaten. Daarna volgt het hoofdstuk methode. Hierin wordt aangegeven hoe het onderzoek is uitgevoerd, hoe de data zijn verzameld en geanalyseerd en welke onderzoekseenheden betrokken zijn. Verder wordt er beschreven welke stappen zijn ondernomen om het onderzoek betrouwbaar en valide te maken. In hoofdstuk vier worden de resultaten weergegeven. Deze resultaten zijn per onafhankelijke variabele beschreven door middel van beschrijvende statistiek. De conclusie van de resultaten wordt beschreven in hoofdstuk vijf. Daarna volgt er in hoofdstuk zes een discussie over het onderzoek. Ten slotte worden er aanbevelingen gedaan aan de NHB die weergegeven worden in het laatste hoofdstuk.

2. Theoretisch kader

In het theoretisch kader wordt de theoretische vraagstelling behandeld. Deze vraagstelling wordt weergegeven in de methode, waarin ook wordt aangegeven op welke wijze de literatuur verkregen is om antwoord te kunnen geven op de theoretische vraagstelling. In de paragrafen die daar op volgen wordt de literatuur beschreven die de onafhankelijke variabelen en afhankelijke variabele vorm geven. Ten slotte wordt het theoretisch kader afgesloten met een conclusie.

2.1 Methode

In het theoretisch kader wordt er antwoord gegeven op de theoretische vraagstelling. Door het beantwoorden van de theoretische deelvragen kan er antwoord gegeven worden op de theoretische hoofdvraag. De theoretische vraagstelling is als volgt opgesteld:

Wat is vanuit de theorie en vooronderzoek bekend over het functioneren van sportverenigingen m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie?

- *Wat zijn de algemene kenmerken van een sportvereniging?*
- *Hoe heeft de sportvereniging zich ontwikkeld?*
- *Welke invloed hebben beleid en strategie op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft sportaanbod op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft kader op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft financiën op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Welke invloed heeft accommodatie op het functioneren van sportverenigingen?*
- *Wat is volgens de NHB de gewenste situatie wat betreft het functioneren van de handboogverenigingen?*
- *Hoe kunnen sportverenigingen gecategoriseerd worden in een model m.b.t. functioneren?*

2.1.1 Zoekmethode

De zoekmethode is volgens de sneeuwbaaleffectmethode verlopen. Voor het vinden van de juiste literatuur is er gezocht in verschillende bibliotheken. Hier werd een, voor dit onderzoek, belangrijk boek gevonden dat exact aansluit op het onderzoek. In dit boek werden ook verschillende artikelen beschreven. De literatuurlijst van dit boek en de artikelen zijn gebruikt om nieuwe literatuur te vinden. Dit werd ook weer gedaan bij de nieuwe gevonden literatuur, waardoor het sneeuwbaaleffect ontstaat.

2.2 De sportvereniging

Sportverenigingen zijn ontstaan doordat mensen met dezelfde interesse een groep gingen vormen. Deze groepen werden verenigingen (Boessenkool, Waardenburg & Lucassen, 2010). Volgens Van Kalmthout et al. (2008) telt Nederland ongeveer 27.000 sportverenigingen, met elk een gemiddeld aantal leden van 190. Mensen in Nederland zijn vrij om een vereniging op te richten. De mensen die de vereniging beginnen spreken samen af hoe de vereniging er uit komt te zien en gaat functioneren (Zonneveld, 2006). Een sportvereniging heeft dan ook een vrijwillig karakter. De sportvereniging wordt vrijwillig opgezet en brengt geen verplichtingen met zich mee. Leden zetten zich vrijwillig in voor de sportvereniging.

Het primaire doel van een sportvereniging is dan ook sportbeoefening voor en door leden mogelijk te maken (Boessenkool, 2010).

Zoals elke organisatie heeft een sportvereniging ook mensen nodig die de leiding nemen. Een sportvereniging wordt bestuurd door 'twee besturen'. Allereerst wordt er bij elke sportvereniging een bestuur samengesteld dat leiding geeft met enige deskundigheid en dat door geregeld overleg en besluitvorming de sportvereniging leidt. Daarnaast wordt de sportvereniging ook 'bestuurd' door de leden. De leden hebben zeggenschap over de sportvereniging, wat zich voornamelijk uit in de algemene ledenvergadering. Het bestuur als leidinggevend orgaan moet tijdens deze bijeenkomst verantwoording over het voorgaande jaar afleggen. Daarnaast hebben leden zeggenschap over de samenstelling van het bestuur (Zonneveld, 2006).

2.3 Ontwikkeling functioneren sportvereniging

2.3.1 Geschiedenis

De sportvereniging bestaat al sinds eind negentiende eeuw, begin twintigste eeuw. Het is ontstaan in de West-Europese cultuur. Mensen, vaak familie of vrienden, gingen groepen vormen die samen iets gemeen hadden (Rubingh & Westerbeek, 1992). Ze gingen zich verenigen en zo ontstond de vereniging. Zo waren er ook groepen die specifiek sport als gemeenschappelijke interesse hadden en zich tot een sportvereniging vormden. Het doel van de sportvereniging was toentertijd ontspanning bieden aan de leden en het hebben van sociale contacten. Het was een club mensen, meestal van hogere sociale klassen, die gezelligheid voorop stelde. Al snel ontstonden er ook wedstrijden waar de leden aan konden deelnemen. De sportverenigingen moesten steeds meer regelen en werden steeds groter en groeiden uit tot stabiele organisaties (Van Bottenburg, 2007). Het sociaal kapitaal van de sport werd steeds belangrijker. Binnen de sportverenigingen is er sprake van groepsbinding

en kunnen de leden zich identificeren met de sportvereniging en andere leden. De leden bouwen relaties met elkaar op en krijgen een groter netwerk (Van Bottenburg, 2006b).

2.3.2 Ontwikkelingen

Er zijn verschillende ontwikkelingen die sportverenigingen positief of negatief raken. Sinds de jaren negentig werd er meer bekend over de ontwikkelingen die sportverenigingen door maakten (Boessenkool et al., 2010). Hieronder worden verschillende ontwikkelingen beschreven die invloed hebben op het functioneren van sportverenigingen.

Individualisering

Volgens Bussemaker (2004) wil individualisering zeggen dat mensen steeds minder geneigd en genoodzaakt zijn om in grote eenheden met elkaar samen te leven. Een voorbeeld hiervan zijn gezinnen. Deze worden steeds kleiner, maar er komen er wel steeds meer bij. De individualisering komt de sociale integratie niet ten goede. Mensen zijn steeds meer op zich zelf en houden minder rekening met anderen. Met activiteiten als sociale bezigheden en vrijwilligerswerk houden mensen zich steeds minder bezig. Ook het deelnemen aan sportverenigingen gebeurt minder (Bussemaker, 2004). Deelnemen aan sportverenigingen neemt te veel verplichtingen met zich mee. Mensen moeten op vaste dagen en tijden gaan sporten en kunnen dit niet zelf indelen. Daarnaast heerst er binnen een sportvereniging vaak een saamhorigheid die mensen al snel dwingt om met andere leden om te gaan. Ook zijn er veel andere sportmogelijkheden waaruit mensen kunnen kiezen. Ze kiezen dan minder snel voor de sportvereniging van hun ouders, maar gaan hun eigen weg. Daarbij wordt er vaak gekozen voor de vrijblijvendheid van de sport. Ze willen geen verplichtingen die een sportvereniging wel met zich mee brengt en zullen eerder kiezen voor bijvoorbeeld fitness (De Knop & De Bosscher, 2010).

Mede door de individualisering was volgens Van 't Verlaat en Van Den Dool (2009) van de actieve sporter halverwege de jaren tachtig 65% lid van een sportvereniging. In 2007 was dit nog maar 51% procent.

Commercialisering

Commercialisering staat in de sportwereld voor de opkomst van commerciële sportaanbieders. Er komen steeds meer nieuwe organisaties die zich richten op de sportmarkt. Commerciële sportaanbieders zijn constant bezig met het inspelen op de veranderende behoeften van de mensen. Het doel van deze organisaties is het product of dienst zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zodat ze een hoge verkoop en zoveel mogelijk inkomsten kunnen realiseren (Boessenkool et al., 2010). Volgens Pine en Gilmore (1999) gaat het ook niet meer alleen om het product of de dienst die aangeboden wordt. Het gaat om de beleving die het product of de dienst met zich mee brengt.

Sportverenigingen hebben niet de mogelijkheid om zich telkens aan te passen aan de veranderende behoeften van de mensen. Zij zijn niet commercieel gericht. De commerciële sportaanbieders kunnen zich daar echter wel aan aanpassen. Hierdoor daalt het marktaandeel van sportverenigingen (Boessenkool et al., 2010). De commercialisering legt een grote druk op sportverenigingen en dwingt ze om te veranderen naar een meer commerciële organisatie die gericht is op de markt (Van Bottenburg, 2006b).

Het gedrag dat mensen vertonen door die commercialisering is zappedrag. Mensen beoefenen een sportactiviteit maar voor een korte periode en wisselen steeds van sport. Ze maken hierbij vooral gebruik van het commerciële aanbod en ontwikkelen geen passie voor een bepaalde sport. Deze behoefte van mensen om op deze manier te sporten kunnen sportverenigingen niet tot weinig vervullen waardoor deze mensen zich niet snel aansluiten bij een sportvereniging (NISB, 2011a).

Toenemend belang maatschappelijke rol

In de jaren negentig werd het steeds populairder om sport als middel te gebruiken, om zo doelstellingen op andere beleidsterreinen te bereiken. Voorheen, bij de traditionele sportverenigingen, werd sport alleen als doel gezien. Tegenwoordig wordt er, voornamelijk vanuit de overheid, van steeds meer organisaties verwacht dat ze een bijdrage leveren aan de maatschappij. Zo ook de sportverenigingen. Partijen als NOC*NSF en het ministerie van VWS vinden dat de sportverenigingen moeten worden gestimuleerd om de maatschappelijke rol uit te breiden. In 2010 waren vooral de gemeenten geïnteresseerd in de maatschappelijke rol die de sportverenigingen kunnen hebben. Het gemeentelijke beleid werd hier zelfs op aangepast (Lucassen & Van Kalmthout, 2010). De sportverenigingen werden hierdoor steeds meer gedwongen om een maatschappelijke rol op zich te nemen.

Demografische ontwikkelingen

Tegenwoordig moet elke organisatie rekening houden met de vergrijzing. Het aandeel ouderen in de totale bevolking neemt toe. Volgens het Nationaal Kompas (2012) bestond op 1 januari 2011 de totale bevolking voor 16% uit ouderen, in 1900 was dit 6%. Daarnaast is er een dubbele vergrijzing. Dit wil zeggen dat binnen de groep 65-plussers het aantal 80-plussers toe neemt.

De kans om ouder te worden (80 jaar) is, voornamelijk voor mannen, het laatste decennium ook gestegen. Volgens het CBS (2011) was dit bij mannen in 2000 52% en gestegen naar 63% in 2010. De prognose is dat het waarschijnlijk nog hoger zal uitvallen. Ook sportverenigingen zullen hier mee te maken krijgen. Er zijn steeds minder jongeren en het aanbod waaruit de jongeren kunnen kiezen wordt steeds groter (KNGU, 2008). De

doelgroep zal ook meer uit ouderen bestaan en er zal veel vraag zijn om het sportaanbod op de doelgroep aan te passen om deze doelgroep zo gezond mogelijk te houden.

Economisering

De sportmarkt is een groeiende markt. Er worden steeds meer nieuwe producten en diensten ontwikkeld voor een steeds bredere doelgroep (Van Bottenburg & Schuyt, 1996). Volgens Boessenkool, van Eekeren en Lucassen (2008) wordt er bij economisering de nadruk gelegd op onder andere marktgerichtheid, bedrijfsmatigheid, effectiviteit en efficiëntie dat van grote invloed is op non-profit organisaties. Door de komst van de commerciële aanbieders wordt het bestaan van non-profit organisaties, waaronder sportverenigingen, in gevaar gebracht. De sportverenigingen moeten concurreren met de commerciële sportaanbieders om leden te krijgen. Sportverenigingen worden gedwongen om hetzelfde te gaan functioneren als de commerciële sportaanbieders. Voor de sportverenigingen betekent dit dat ze ook marktgericht moeten handelen, om nog aan leden te komen. Het sportaanbod wordt steeds groter, waardoor mensen steeds kritischer worden ten opzichte van het sportaanbod.

2.3.3 Drie verschillende soort sportverenigingen

Zoals beschreven in de vorige paragraaf krijgen sportverenigingen te maken met verschillende ontwikkelingen en komen hierdoor onder grote druk te staan. Sportverenigingen worden gedwongen om zich te professionaliseren om te kunnen blijven bestaan (Boessenkool et al., 2010). Volgens Boessenkool et al. (2010) kunnen sportverenigingen zich professionaliseren door zich te richten op de markt en/of op de maatschappij. Ook de ontwikkelingen laten dit zien. De individualisering, commercialisering en de economisering dwingen de sportverenigingen om marktgericht te functioneren. Het toenemende belang van de maatschappelijke rol en de demografische ontwikkelingen dwingen sportverenigingen om een bezig te zijn met een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Er zijn sportverenigingen die bezig zijn met professionaliseren, maar er zijn ook sportverenigingen die hier niets op uit doen. Bij de sportverenigingen die zich niet bezig houden met professionaliseren staat passie voor de sport vaak centraal. Zij blijven zo traditioneel mogelijk functioneren.

Boessenkool et al. (2010) geven aan dat een sportvereniging is ontstaan door passie. Echter is het tegenwoordig niet meer voldoende om alleen vanuit passie een sportvereniging te besturen. Zij geven aan dat deze manier traditioneel is en dat sportverenigingen zich uiteindelijk moeten professionaliseren om te kunnen blijven bestaan. De maatschappij is veranderd en er zijn veel ontwikkelingen waar sportverenigingen rekening mee moeten houden. Door mee te gaan met de ontwikkelingen en hierop in te spelen wordt het

eenvoudiger voor sportverenigingen om te functioneren. Ook Horsting (2009) beschrijft vergelijkbaar de situatie van sportverenigingen. Ze geeft aan dat door de ontwikkelingen en de gedwongen professionalisering, sportverenigingen in drie categorieën ingedeeld kunnen worden: de traditionele sportvereniging, de commerciële sportvereniging en de maatschappelijke sportvereniging.

Naar aanleiding van de literatuur kunnen er drie verschillende soorten sportverenigingen beschreven worden, met allemaal een andere manier van functioneren. Deze zijn als volgt:

- De traditionele sportvereniging
- De maatschappelijke sportvereniging
- De marktgerichte sportvereniging

2.4 Soorten sportverenigingen

In de voorgaande paragraaf komen drie verschillende soorten sportverenigingen aan de orde. Deze drie soorten sportverenigingen worden hier apart toegelicht. Het functioneren van soorten sportverenigingen worden toegelicht aan de hand van de onderwerpen: Beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie.

2.4.1 Traditionele sportvereniging

Traditionele sportverenigingen zijn verenigingen die praktisch nog op dezelfde manier functioneren als toen ze net bestonden. Deze sportverenigingen staan in de loop der jaren steeds meer onder druk door de ontwikkelingen in de omgeving.

Beleid en strategie

Deze sportvereniging bestaat volgens de traditionele waarden, normen en logica in de handelwijze. Dit wil zeggen dat ze nog steeds handelen naar de waarden en normen die bij het opzetten van de sportvereniging zijn ontstaan. Eén van de handelwijzen is dat de sportvereniging naar binnen gericht is op de leden (Jütting & van Bentem, 1999). Er is binnen de sportvereniging dan ook een sterk democratische besluitvorming (Boessenkool, 2010). Er wordt veel aandacht besteed aan de behoeften van de leden en leden hebben dan ook veel zeggenschap. Traditionele sportverenigingen zijn volgens Jütting en Bentem (1999) gericht op isolatie naar buiten. Ze zijn vaak alleen gericht op de vereniging zelf en hebben geen oog voor de externe omgeving. Het beleid is dan ook erg gericht op de interesses van leden (Heineman, 1980). Het werven van leden zou hier onder kunnen lijden, omdat ze zich bezig houden met de huidige leden en niet de potentiële leden. Verder wordt sport gezien als doel en is het ook gericht op topsport. Een traditionele sportvereniging heeft een vrijwillig karakter. Mensen kunnen lid worden zonder enige dwangmatigheden en verplichtingen. De vereniging is onafhankelijk van derden

en het beleid wordt ook enkel door de sportvereniging zelf opgesteld (Heineman, 1980). De passie in deze sportvereniging staat voorop, waarbij plezier en prestatie belangrijke factoren zijn. Sport wordt gezien als doel. De passie is zichtbaar aan de hoeveelheid vrijwilligers die actief zijn binnen de sportvereniging. Missies en op de toekomst gerichte doelen en beleidsplannen hebben dan ook weinig invloed op het enthousiasme waarmee de vrijwilligers te werk gaan (Boessenkool, 2010). Dit kan betekenen dat er vaak wel beleid is, maar dat dit beleid niet gevolgd wordt. Daarnaast zijn er ook traditionele sportverenigingen met oude besturen die geen beleidsplan op papier hebben staan (Lucassen & Van Kalmthout, 2010). Deze sportverenigingen bieden verder weerstand tegen veranderingen, zoals de maatschappelijke veranderingen en veranderingen in de markt. Volgens Kemper (2010) hebben ze moeite om het vertrouwde, wat al zo lang bestaat, los te laten. Daarnaast zijn ze vaak bezig met situaties in het verleden of die zich op dat moment voordoen (Sportservice Zwolle, n.d.).

Sportaanbod

Bij een traditionele sportvereniging staat het sportaanbod centraal (Horsting, 2009). Ze richten zich vaak alleen op de verschillende takken van de sport en bieden daarnaast geen activiteiten aan (Jütting & van Bentem, 1999). Doordat ze niet inspelen op de externe omgeving heeft de sportvereniging vaak een geringe doelgroep.

Kader

De traditionele vereniging bestaat uit drie actoren: leden, bestuur en uitvoerende vrijwilligers. Voor hen is het nastreven van sportieve en sociale doelen het belangrijkste (Anthonissen & Boessenkool, 1995). De kracht van een traditionele vereniging is de samenwerking tussen deze drie interne actoren. Bij deze sportvereniging zullen geen betaalde medewerkers in dienst zijn. De vrijwilligers vervullen alle taken. Deze groep bestaat uit leden die op vrijwillige basis het werk uitvoeren, vaak zonder enige scholing (Boessenkool & Waardenburg, 2010). Ook het bestuur bestaat uit vrijwilligers en heeft de leiding over de leden, vrijwilligers en de commissies. Het bestuur bestaat vaak uit leden die al vele jaren in het bestuur zitten (Anthonissen & Boessenkool, 1998).

Financiën

De voornaamste inkomsten van deze sportvereniging is contributiegeld van de leden. De leden zijn de grootste financiële fundering, waardoor de sportvereniging kan blijven bestaan. Zodra het ledenaantal terugloopt, kan de sportvereniging al snel in financiële problemen komen. Dit geeft de leden economisch macht over de sportvereniging (Anthonissen & Boessenkool, 1995). Uit de verenigingsmonitor van Van Kalmthout (2008) blijkt dat het dalende ledenaantal een probleem is en dat veel sportverenigingen hier mee te maken

hebben. Veel traditionele sportverenigingen zullen daarom in een slechte financiële situatie zitten.

Accommodatie

Aangezien de financiële situatie van een traditionele sportvereniging niet optimaal en erg beïnvloedbaar is, is het niet waarschijnlijk dat een traditionele sportvereniging een eigen accommodatie heeft. Dit brengt financiële nadelen met zich mee. Indien een sportvereniging een eigen accommodatie beheert komen er extra financiële lasten, zoals de volledige OZB en afvalstoffenheffing. Daarnaast moet de sportvereniging geld reserveren voor het onderhoud en vervangingsinvesteringen om het gebouw met de voorzieningen actueel te houden (sportservicedesk, n.d.)

2.4.2 Maatschappelijke sportvereniging

Maatschappelijke sportverenigingen zijn vooral bezig met de maatschappelijke rol die zij kunnen vervullen. Deze sportverenigingen zien sport als middel om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de maatschappij.

Beleid en strategie

De maatschappelijke sportvereniging onderscheidt zich van de andere soorten verenigingen door zich te focussen op de maatschappelijke rol die ze kan hebben. Zij gebruikt sport als middel om andere doelstellingen op maatschappelijk vlak te halen. Sportverenigingen kunnen op verschillende manieren deze maatschappelijke rol vervullen. Hierbij kan gedacht worden aan het onderwijs, naschoolse opvang en leefbaarheid in de wijk, het bevorderen van de volksgezondheid door bewegen, het participeren en integreren van achterblijvende of kwetsbare groepen in de samenleving en het bereiken van topprestaties in de sport (Lucassen & Kalmthout, 2010).

De maatschappelijke sportvereniging heeft een rol bij de volgende maatschappelijke thema's: Sportwaarden, gezondheid, participatie, opvoeding en duurzaamheid (van Wijk, 2005).

Volgens De Schepper (2010) is de sportvereniging eerder beperkt op maatschappelijk vlak indien een sportvereniging veel gezelligheidssporters heeft. Dit geldt ook indien een sportvereniging veel leden heeft die 65+ zijn.

Sportaanbod

Het sportaanbod van deze sportverenigingen is aangepast op het maatschappelijke thema waar ze zich mee bezig houden en de doelgroep die daar bij aansluit. Hierbij kan gedacht worden aan sport voor mensen met een beperking. Volgens De Schepper (2010) hangt het hebben van een hoge opkomst bij nevenactiviteiten

samen met de maatschappelijke inzet van sportverenigingen. Dat betekent dus ook dat deze sportverenigingen nevenactiviteiten organiseren.

Kader

Doordat deze sportverenigingen vaak met verschillende doelgroepen te maken hebben moet het sporttechnisch kader gediplomeerd zijn om deze doelgroep te kunnen trainen en coachen. Het sporttechnisch kader heeft hiervoor een cursus, opleiding of training gehad. Het kader bestaat onder andere uit vrijwilligers die ondersteund worden door betaalde medewerkers (Horsting, 2009).

Financiën

De maatschappelijke inzet van sportverenigingen hangt samen met het hebben van een minder goede financiële situatie (De Schepper, 2010). Verder komen deze sportverenigingen in aanmerking voor subsidies, omdat ze een bijdrage leveren aan de maatschappij (VWS, 2011). De inkomsten van deze vereniging bestaan dan ook voor een deel uit subsidies die ze aan kunnen vragen.

Accommodatie

Volgens De Schepper (2010) hangt de maatschappelijke inzet van sportverenigingen samen met het hebben van een eigen sportaccommodatie. Op basis van deze theorie wordt er vanuit gegaan dat de maatschappelijke sportvereniging een eigen accommodatie heeft.

2.4.3 Marktgerichte sportvereniging

Zoals eerder beschreven daalt het marktaandeel van sportverenigingen, door onder andere de komst van de commerciële sportaanbieders. Marktgerichte sportverenigingen zijn bezig om dit marktaandeel te vergroten.

Beleid en strategie

Marktgerichte sportverenigingen hebben een andere organisatie, een andere structuur en een ander soort management, dan een traditionele sportvereniging. Kenmerkend voor deze sportverenigingen is dat ze snel in kunnen spelen op ontwikkelingen en nieuwe behoeften in de markt (Van 't Verlaat & Van kalmthout, 2010). Ze zijn erg op de omgeving gericht en spelen in op de behoeften van de klant. Er wordt gesproken over klanten, omdat marktgerichte sportverenigingen niet alleen naar haar leden kijken, maar ook naar ouders van jeugdleden, bezoekers die een wedstrijd komen kijken, kortom alle mensen die in aanmerking komen met de sportvereniging (Van Wijk, 2005). Het doel van de sportvereniging is om (aanvullende) inkomsten te genereren (Boessenkool et al., 2010b). Verder is de marktgerichte sportvereniging bezig met visieontwikkeling, om de toekomst in beeld te brengen. Het is van belang om te weten hoe de sportvereniging wordt gezien en wat

de sportvereniging wil uitstralen. De sportvereniging is zich bewust van haar identiteit en imago (Van Wijk, 2005).

Er wordt door de sportvereniging veel samengewerkt om marktverbreding te realiseren. Het gaat hierom een zo breed mogelijke doelgroep te krijgen en een zo breed mogelijk sportaanbod. De ambitie is om te groeien. Hierbij hebben ze ook veel aandacht voor potentiële kansrijke doelgroepen, zoals ouderen (Van Wijk, 2005). Bij deze sportverenigingen zijn de missie, visie, doelstellingen en strategieën gericht op de marketingmix: product, doelgroep, prijs, plaats, promotie en planning (Boessenkool et al., 2010b).

Sportaanbod

Aangezien de sportvereniging marktgericht is, is het sportaanbod ook op de markt afgestemd. De sportvereniging is steeds bezig met het sportaanbod te vernieuwen en aan te passen, om zo in te kunnen blijven spelen op de marktontwikkelingen. Daarnaast is het mogelijk dat de doelgroep verandert, waardoor het sportaanbod ook aangepast moet worden. Het sportaanbod is breed opgezet om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken. Doordat het sportaanbod steeds wordt vernieuwd en veranderd is het ook nodig dat de medewerkers steeds bijgeschoold worden, om aan de behoeften van de leden te voldoen.

Er worden ook nevenactiviteiten aangeboden om aan de behoeften van de klanten te voldoen. De nevenactiviteiten zijn bijvoorbeeld, kinderopvang, fysio en het verzorgen van vergaderruimtes (Van 't Verlaat & Van Kalmthout, 2010).

Een anders kenmerk is dat het aanbod is gericht op recreatie en gezondheid (Jütting & Van Bentem, 1999). Hier liggen meestal de behoeften van klanten.

Kader

In tegenstelling tot de andere soorten sportverenigingen werkt de marktgerichte sportvereniging met betaalde medewerkers (Horsting, 2009). De sportvereniging is minder van mening dat ze voornamelijk uit vrijwilligers moet bestaan. Verder zijn het bestuur en sporttechnisch kader competent en flexibel, wat nodig is om met veranderingen om te kunnen gaan (Van 't Verlaat & Van Kalmthout, 2010). Voordelen van een commercieel sportaanbod zijn onder andere een professioneel kader en een professionele organisatie (NISB, 2011b). Dit wordt gecreëerd door het kader op te leiden.

Financiën

Naast contributie haalt de marktgerichte sportvereniging ook veel inkomsten uit een sponsorovereenkomst (Van Wijk, 2005). Ze zullen een goede financiële situatie ervaren,

omdat het voornaamste doel inkomsten realiseren is. Daarnaast wordt er geld binnen gehaald door commerciële activiteiten (Boessenkool et al., 2010b).

Accommodatie

Om de nevenactiviteiten te kunnen aanbieden moet de marktgerichte sportvereniging gebruik maken van accommodaties, voor bijvoorbeeld fysio en kinderopvang, van partijen waar ze mee samenwerken. De sportverenigingen zullen accommodaties dus vaak delen. Daarnaast moeten ze inspelen op de behoeften van de klanten die steeds veranderen. Het sportaanbod kan dus ook steeds veranderen. Hierdoor moeten de sportverenigingen wel samenwerken wat betreft de accommodatie, om het sportaanbod zo snel mogelijk te kunnen realiseren. Daarnaast zullen ze een geheel eigen sportaccommodatie hebben, zodat ze snel op de behoeften in kunnen spelen en de accommodatie daar steeds op aan kunnen passen.

2.5 De gewenste situatie volgens de NHB

De NHB heeft haar eigen visie op het functioneren van handboogverenigingen. Indien een handboogvereniging goed functioneert, kan de vereniging zich ontwikkelen tot een sterke vereniging. Hierbij zijn bepaalde eisen door de NHB vastgesteld, waaraan een handboogvereniging zou moeten voldoen om goed te functioneren en een sterke handboogvereniging te zijn. Hieronder worden de eisen per functioneringsgebied toegelicht.

Beleid en strategie

Gezien het beleid stelt de handboogvereniging jaarlijks haar ambities, plannen en doelstellingen vast. Deze worden ook elk jaar vastgelegd en verantwoord. Het beleidsplan bestaat uit minimaal de volgende punten:

- Missie en visie van de vereniging
- Leden: ledenprofielen en potentiële leden / doelgroep bepaling
- Sporttechnisch beleid
- Accommodatiebeleid
- Beschrijving van de geplande activiteiten
- Beleid en acties op het gebied van PR/sport/club promotie en communicatie
- Jaarrekening / begroting

Sterke handboogverenigingen beschikken over:

- Actuele statuten en een huishoudelijk reglement.
- Een vastgesteld commissiereglement waarin de taken en verantwoordelijkheden van commissieleden benoemd staan.
- Een rooster van aan- en aftreden voor bestuurders en commissieleden.

- Een opleidingsplan voor het bestuurlijke en sporttechnische kader.

Een sterke handboogvereniging werkt samen met andere partijen. Er wordt samengewerkt met het onderwijs, de overheid (gemeente), het bedrijfsleven en andere (handboog)verenigingen.

De handboogvereniging heeft minimaal één keer per jaar een jaarlijkse dag waarop de handboogvereniging zich open stelt voor het publiek. Een dag waarop handboogverenigingen zich kunnen promoten en nieuwe leden kunnen werven.

Sportaanbod

De handboogvereniging heeft een breed sportaanbod. Dit aanbod is gericht op leden, potentiële leden, de ontwikkelingen in de markt en de toekomst. Het aanbod dat handboogverenigingen kunnen bieden bestaat uit: indoor, outdoor, veld, 25m1pijl en 3D.

Kader

Bij kader wordt er een onderscheid gemaakt tussen bestuurlijk kader en sporttechnisch kader. Een sterke handboogvereniging heeft voldoende mensen voor beide kaders om alle taken uit te kunnen voeren. Binnen het kader van de handboogverenigingen streeft de NHB naar continuïteit en kwaliteit. Allereerst streven ze naar een competent bestuurlijk kader. Dit wil zeggen dat bestuursleden de vaardigheden beschikken om hun functie uit te kunnen voeren. Een bestuurslid is competent wanneer zijn/haar beroep en/of opleiding aansluit op de functie binnen het bestuur, al ervaring heeft met zijn/haar takenpakket en/of cursussen of scholing heeft gehad over besturen. Alle kernfuncties binnen het bestuur zijn ingevuld door de handboogverenigingen. Deze kernfuncties zijn: voorzitter, secretaris, penningmeester en communicatiemedewerker. Daarnaast is de samenstelling van het bestuurlijk kader evenwichtig gezien de leeftijd en het geslacht.

Het sporttechnisch kader is binnen een sterke handboogvereniging gediplomeerd. Daarnaast is er de eis dat elke handboogvereniging, met een minimaal ledenaantal van 50 leden, beschikt over een gediplomeerde trainer op niveau 3.

De handboogvereniging heeft scholingsprogramma's voor zowel het bestuurlijk als het sporttechnisch kader. Verder gaat het verenigingskader minimaal één keer per jaar naar een relevant congres binnen of buiten de sport. Hierbij is het handboogcongres niet geldig. Een sterke vereniging heeft een minimaal ledenaantal van 50 leden. Dit aantal kan ook gerealiseerd worden door een samenwerkingsverband met een andere handboogvereniging.

Financiën

De organisatie hoort financieel op orde te zijn. Dit wil zeggen dat de begroting en balans op orde zijn en de handboogvereniging drie jaar geen tekorten heeft gehad op de begroting. Jaarlijks wordt er een jaarrekening opgemaakt en vastgesteld.

Accommodatie

De handboogvereniging beschikt over een adequate accommodatie. Dit wil zeggen dat er een vaste accommodatie is die geschikt is voor de leden om de sport te beoefenen. Er is zowel een buiten- als binnen accommodatie.

De accommodatie is in gezamenlijk of eigen beheer of wordt gehuurd van de gemeente. Verder bevindt de accommodatie zich niet in een horecagelegenheid.

2.6 Conclusie

De conclusie geeft antwoord op de theoretische vraagstelling:

Wat is vanuit de theorie en vooronderzoek bekend over het functioneren van sportverenigingen m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie?

Het antwoord uit zich in twee functioneringsmodellen die elk laten zien hoe verenigingen functioneren m.b.t. beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Deze modellen staan op de volgende twee pagina's weergegeven. Het eerste model laat de kenmerken zien van de drie verschillende soorten sportverenigingen: de traditionele sportvereniging, maatschappelijke sportvereniging en de marktgerichte sportvereniging. Het tweede model geeft de gewenste situatie weer van de NHB, over het functioneren van een handboogvereniging. Die twee modellen worden vervolgens vergeleken.

2.6.1 Functioneringsmodel sportvereniging

Onderstaand model geeft de kenmerken weer van de traditionele sportvereniging, maatschappelijke sportvereniging en marktgerichte sportvereniging.

	Kenmerk	Traditionele Sportvereniging	Maatschappelijke sportvereniging	Marktgerichte sportvereniging
Beleid en strategie	1	- Sport als doel	- Sport als doel en middel	- Sport als middel
	2	- Geen beleid of beleid gericht op sportvereniging	- Beleid gericht op de maatschappij	- Beleid gericht op de markt
	3	- Sportieve en sociale doelen staan voorop	- Maatschappelijke doelen staan voorop	- Financiële doelen staan voorop.
	4	- Intern gericht	- Intern en extern gericht	- Intern en extern gericht
	5	- Gericht op haar eigen leden	- Gericht op bijzondere doelgroepen	- Gericht op de behoeften van de 'klant'
Sportaanbod	6	- Alleen gericht op de verschillende takken van de sport	- Naast sport ook gericht op maatschappelijke projecten.	- Naast sport gericht op recreatie en gezondheid
	7	- Bereikt een geringe doelgroep	- Bereikt bijzondere doelgroepen	- Bereikt een brede doelgroep.
	8	- Geen nevenactiviteiten	Ook nevenactiviteiten	Ook nevenactiviteiten
Kader	9	- Bestaat uit vrijwilligers	- Bestaat uit vrijwilligers ondersteund door betaalde medewerkers	- Bestaat voornamelijk uit betaalde medewerkers (in vaste dienst)
	10	- Niet gediplomeerd/competent kader	- Gediplomeerd om bijzondere doelgroepen te trainen/coachen	- Gediplomeerd/competent kader
Financiën	11	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en subsidies	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en opbrengsten commerciële activiteiten
	12	- Zorgelijke financiële situatie	- Minder goede financiële situatie	- Goede financiële situatie
Accommodatie	13	- Vaak gehuurde accommodatie	- Eigen accommodatie	- Vaak eigen en gedeelde accommodaties

Model 1: Drie soorten sportverenigingen

2.6.2 Functioneringsmodel handboogvereniging volgens NHB

Hieronder worden de kenmerken weergegeven waarover de handboogvereniging moeten beschikken om aan de gewenste situatie van de NHB te voldoen. Een handboogvereniging met deze kenmerken wordt ook wel de 'sterke' handboogvereniging genoemd.

Gewenste situatie NHB	
Beleid en strategie	Beleidsplan aanwezig
	Actuele statuten en een huishoudelijk reglement aanwezig
	Vastgesteld commissiereglement aanwezig
	Een rooster van aan- en aftreden voor bestuurders en commissieleden aanwezig
	Opleidingsplan voor het bestuurlijke en sporttechnische kader aanwezig
	Samenwerking met school, overheid, bedrijfsleven en andere verenigingen
	Jaarlijkse opendag
Sportaanbod	Breed sportaanbod
	Aanbod gericht op ontwikkelingen in de markt
Kader	Competent bestuurlijk kader
	Kernfuncties bezet: voorzitter, secretaris, penningmeester en communicatie-medewerker
	Evenwichtig bestuurlijk kader
	Gediplomeerd sporttechnisch kader
	Scholing-programma's aanwezig
	Jaarlijks aanwezig bij een relevant congres
	Minimaal 50 leden

Financiën	Trainer op niveau 3 bij 50 leden of meer
	Voldoende kader
	3 jaar geen tekorten op de begroting
Accommodatie	Jaarlijkse jaarrekening
	Vaste accommodatie
	Binnen en buiten accommodatie
	Gezamenlijke, eigen of gehuurde accommodatie
	Accommodatie niet in een horecagelegenheid

Model 2: Gewenste situatie NHB

2.6.3 Vergelijking modellen

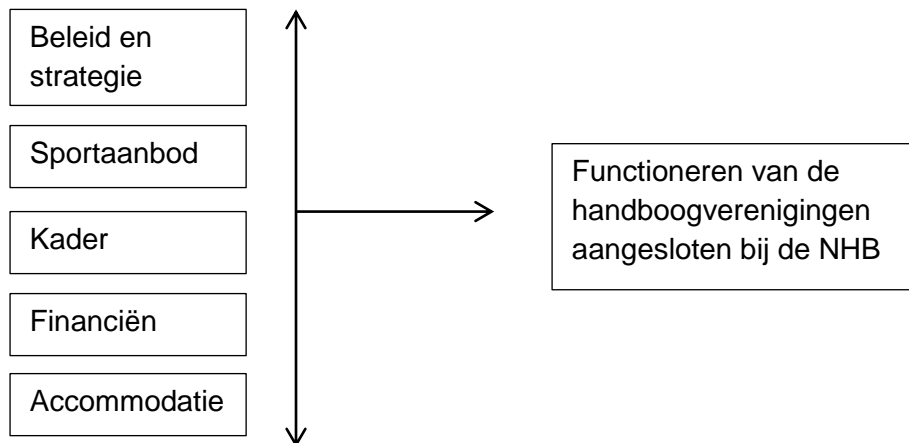
Functioneringsmodel twee laat enkele overeenkomsten zien met model één. Bepaalde kenmerken van model twee komen overeen met kenmerken van alle drie de soorten sportverenigingen in model één. In het model op de volgende pagina is een vergelijking weergegeven. In het model staan de kenmerken van de drie soorten sportverenigingen. De kenmerken die overeen komen met de kenmerken uit model twee, de gewenste situatie, zijn gekleurd. Zo is te zien dat de gewenste situatie van de NHB maar een paar kenmerken heeft die overeen komen met de kenmerken van een traditionele sportvereniging. De kenmerken van de gewenste situatie komen vooral overeen met de verschillende kenmerken van de maatschappelijke en marktgerichte sportvereniging, waarvan de meeste kenmerken overeen komen met de kenmerken van de marktgerichte sportvereniging.

	Kenmerk	Traditionele Sportvereniging	Maatschappelijke sportvereniging	Marktgerichte sportvereniging
Beleid en strategie	1	- Sport als doel	- Sport als doel en middel	- Sport als middel
	2	- Geen beleid of beleid gericht op sportvereniging	- Beleid gericht op de maatschappij	- Beleid gericht op de markt
	3	- Sportieve en sociale doelen staan voorop	- Maatschappelijke doelen staan voorop	- Financiële doelen staan voorop.
	4	- Intern gericht	- Intern en extern gericht	- Intern en extern gericht
	5	- Gericht op haar eigen leden	- Gericht op bijzondere doelgroepen	- Gericht op de behoeften van de 'klant'
Sportaanbod	6	- Alleen gericht op de verschillende takken van de sport	- Naast sport ook gericht op maatschappelijke projecten.	- Naast sport gericht op recreatie en gezondheid
	7	- Bereikt een geringe doelgroep	- Bereikt bijzondere doelgroepen	- Bereikt een brede doelgroep.
	8	- Geen nevenactiviteiten	Ook nevenactiviteiten	Ook nevenactiviteiten
Kader	9	- Bestaat uit vrijwilligers	- Bestaat uit vrijwilligers ondersteund door betaalde medewerkers	- Bestaat voornamelijk uit betaalde medewerkers (in vaste dienst)
	10	- Niet gediplomeerd/competent kader	- Gediplomeerd om bijzondere doelgroepen te trainen/coachen	- Gediplomeerd/competent kader
financiën	11	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en subsidies	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en opbrengsten commerciële activiteiten
	12	- Zorgelijke financiële situatie	- Minder goede financiële situatie	- Goede financiële situatie
accommodatie	13	- Vaak gehuurde accommodatie	- Eigen accommodatie	- Vaak eigen en gedeelde accommodaties

Model 3: vergelijking model 1 en 2

2.6.4 Definitief conceptueel model

Hieronder wordt het definitieve conceptuele model weergegeven. Het model bestaat uit de onafhankelijke variabelen (links) die van invloed zijn op de afhankelijke variabele (rechts). De onafhankelijke variabelen zijn tot stand gekomen in overleg met de NHB. De NHB gaf aan te willen weten hoe de handboogverenigingen functioneren op deze kenmerken. Deze kenmerken zijn tevens vastgesteld in het beleid van de NHB.

3. Methode

Dit onderzoek is een survey-onderzoek. Een survey-onderzoek is een vorm van onderzoek waarbij gebruik gemaakt wordt van een vragenlijst om kwantitatieve gegevens te verzamelen. Met deze onderzoeksmethode kan een grote hoeveelheid gegevens verkregen worden van een groot aantal onderzoekseenheden (Van Thiel, 2010). Voor deze methode is gekozen omdat het om veel onderzoekseenheden gaat en het wenselijk is om van zoveel mogelijk onderzoekseenheden respons te krijgen. In dit hoofdstuk komt de onderzoeksmethode aan bod waarin weergegeven staat hoe het onderzoek is uitgevoerd en geanalyseerd. Verder wordt de betrouwbaarheid en validiteit beschreven.

Hoe functioneren de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB?

- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van beleid en strategie?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van sportaanbod?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van kader?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van financiën?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van accommodatie?*

3.1 Onderzoeksmethode

In deze paragraaf wordt beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd. Er wordt beschreven wat de onderzoekseenheden zijn en welke methode er is gebruikt voor het verzamelen en analyseren van de data.

3.1.1 Onderzoekseenheid

De onderzoekseenheid bevat alle handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. Van die handboogverenigingen is de voorzitter van het bestuur benaderd om aan het onderzoek deel te nemen, omdat deze persoon de meeste kennis heeft over de betreffende handboogvereniging. Dit gebeurt per mail.

Er zijn 238 handboogverenigingen aangesloten bij de NHB en liggen verspreid over heel Nederland. Deze handboogverenigingen zijn allemaal benaderd, waardoor er geen sprake is van een steekproef.

3.1.2 Methode van data verzamelen

De data is verkregen middels een vragenlijst, in dit onderzoek ook wel verenigingsscan genoemd. De vragenlijst is digitaal opgesteld en verstuurd naar de onderzoekspopulatie. Voor het opstellen van de digitale vragenlijst is het programma van surveygizmo gebruikt afkomstig van de site www.surveygizmo.com.

De vragenlijst begint met algemene vragen die kenmerkend zijn voor de handboogverenigingen. Daarna is de vragenlijst opgedeeld aan de hand van de vijf onafhankelijke variabelen: beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. De vragen zijn gerelateerd aan de kenmerken uit het functioneringsmodel en het model van de sterke handboogvereniging uit het theoretisch kader. Voor het opstellen van de vragenlijst zijn er vragen uit de verenigingsmonitor 2008 en 2009 van het Mulier Instituut gebruikt. Een deel van deze vragen is letterlijk overgenomen en een deel van de vragen is aangepast.

3.1.3 Methode van data-analyse

Voor het analyseren van de kwantitatieve gegevens zijn het programma SPSS en het analyseprogramma van surveygizmo gebruikt. In surveygizmo stonden alle gegevens al, omdat de vragenlijst via dat programma is verstuurd. In SPSS zijn de gegevens handmatig ingevoerd. De gegevens zijn geanalyseerd met beschrijvende statistiek, omdat er niet werd gezocht naar causale verbanden. De NHB wilde enkel weten hoe de handboogverenigingen er voor staan wat betreft de onafhankelijke variabelen. Deze variabelen zijn in kaart gebracht en aan de hand daarvan zijn de handboogverenigingen ingedeeld in functioneringsmodel één en vergeleken met functioneringsmodel twee. Er is gekeken naar hoe de handboogverenigingen hebben gescoord op de kenmerken van de soorten sportverenigingen: traditionele sportvereniging, maatschappelijke sportvereniging en marktgerichte sportvereniging. De criteria voor het indelen van de handboogverenigingen in model 1 zijn te vinden in bijlage 4. Daarnaast is er gekeken naar waar de meeste handboogverenigingen laag op scoren gezien de gewenste situatie van de NHB, om te zien waar de meeste ondersteuning nodig is om handboogverenigingen sterker te kunnen maken.

3.1.4 Statische toetsen

Bij het analyseren is gebruik gemaakt van frequentieberekeningen. Met deze frequentieberekeningen is weergegeven in welke mate de kenmerken uit de functioneringsmodellen voorkomen bij de handboogverenigingen. De frequentieberekeningen zijn voornamelijk in tabellen weergegeven om het resultaat overzichtelijk te maken. Er is bij elke handboogvereniging ook apart gekeken over welke kenmerken zij beschikt. Aan de hand van het model is er gekeken onder welke soort sportvereniging elke handboogvereniging valt. Hierdoor is duidelijk geworden hoe de meeste handboogverenigingen zich verhouden ten opzichte van de functioneringsmodel 1. Per kenmerk is het percentage handboogverenigingen weergegeven dat over het betreffende kenmerk beschikt. Verder zijn er kruistabellen gemaakt om groepen te maken aan de hand van meer vragen. De optie 'count values within cases' in SPSS is gebruikt om nieuwe variabelen te maken en te berekenen hoeveel antwoorden er op een bepaalde

multiplechoicevraag zijn gegeven. De optie 'recode into different variables' in SPSS is gebruikt om groepen te maken van resultaten met een scale-meetniveau.

3.2 Validiteit en betrouwbaarheid

Een wetenschappelijk onderzoek moet betrouwbaar en geldig zijn, zodat personen die het gebruiken er op kunnen vertrouwen dat het juist is uitgevoerd en bruikbaar is. Om dit te kunnen realiseren is het belangrijk om stil te staan bij de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek.

3.2.1 Validiteit

Wat er wordt gevraagd in de vragenlijst zijn voornamelijk feitelijke gegevens. Om de validiteit te behouden zijn de vragen zo opgesteld dat er voornamelijk feitelijke informatie uit kan komen en de antwoorden niet afhankelijk zijn van de mening van de respondent. Het was gewenst dat er zoveel mogelijk handboogverenigingen deel zouden nemen aan het onderzoek, om een algemeen beeld te krijgen van een handboogvereniging. Om de respons te stimuleren werd er vooraf geïnformeerd over het onderzoek op onder andere het handboogcongres en individuele gesprekken met verenigingen. Hierin werd mede gedeeld dat er onderzoek werd gedaan, het van belang is dat ze zouden deelnemen en ook waarom het voor de handboogverenigingen van belang is. Verder kregen de verenigingen na het verspreiden van de vragenlijst een herinnering via de telefoon en/of mail. Vooraf is een pilot uitgevoerd bij een handboogvereniging, om fouten en onduidelijkheden uit de vragenlijst te krijgen.

De vragen zijn opgesteld aan de hand van de kenmerken uit het functioneringsmodel en de kenmerken van een sterke handboogvereniging, zodat de resultaten aansluiten op het theoretisch kader en deze goed te analyseren zijn.

De populatie bestaat uit 238 handboogverenigingen. Bij een betrouwbaarheid van 90 procent en een foutmarge van 5 procent waren 127 respondenten nodig, wat in dit onderzoek het geval is. Voor een betrouwbaarheid van 95 procent en een foutmarge van 5 procent was een respons van 148 handboogverenigingen nodig.

3.2.2 Betrouwbaarheid

Bij betrouwbaarheid gaat het om de nauwkeurigheid en consistentie waarmee variabelen worden gemeten (Van Thiel, 2010). Om nauwkeurigheid te realiseren is er een pilot uitgevoerd en geanalyseerd. Hierbij werd er gevraagd om feedback te geven op de vragenlijst. Daarnaast zijn de vragen afgeleid van bestaande vragenlijsten. Met consistentie wordt bedoeld dat er bij het herhalen van het onderzoek dezelfde bevindingen worden gedaan, onder de zelfde omstandigheden en met dezelfde meting. Dit wordt voornamelijk gerealiseerd door een goed opgestelde vragenlijst. De vragen zijn zo geformuleerd dat de

respondent niet snel zou kunnen twifelen over het antwoord. Dit wordt gerealiseerd door voornamelijk naar feiten te vragen.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de empirische vraagstelling. Deze is als volgt:

Hoe functioneren de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB?

- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van beleid en strategie?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van sportaanbod?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van kader?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van financiën?*
- *Hoe functioneren de handboogverenigingen ten aanzien van accommodatie?*

De resultaten worden beschreven per onafhankelijke variabele uit het onderzoeksmodel. Deze betreffen: beleid en strategie, sportaanbod, kader, financiën en accommodatie. Alleen de resultaten die vooral bepalend zijn bij het indelen van de verenigingen in model 1 worden in dit hoofdstuk weergegeven. De overige resultaten zijn als bijlage toegevoegd. De resultaten zijn gebaseerd op 127 handboogverenigingen. Dit is afgerond 53,4 procent van alle handboogverenigingen aangesloten bij de NHB.

4.1 Beleid en strategie

Om te beginnen heeft 32,3 procent van de handboogverenigingen een beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan en 67,7 procent heeft dit niet. 85,5 procent van de handboogverenigingen is voornamelijk gericht op de leden in tegenstelling tot het inspelen op ontwikkelingen in de maatschappij of vrijetijdsmarkt.

Tabel 4.1: overzicht van handboogverenigingen met een beleid

Heeft de vereniging een beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan dat vastgelegd is op papier?	
Ja	32,3%
Nee	67,7%
Wat is het belangrijkste uitgangspunt van het beleid van de vereniging?	
De leden	85,5%

In tabel 4.2 is te zien waar het beleid van de handboogverenigingen voornamelijk op is gericht. Voor de meeste handboogverenigingen zijn dit de financiën.

Tabel 4.2: Onderwerpen waarop het beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan betrekking heeft.

Op welke onderwerpen heeft het beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan betrekking?	
Financiën	22%
Activiteitsaanbod	21,30%
Jeugd	20,50%
Competitie	19,70%
Vrijwilligers/verenigingskader	18,90%
Sporttechnische zaken	18,90%
Ledenwerving en/of ledenbehoud	18,90%
Accommodatie	18,10%

De doelen die de meeste handboogverenigingen voorop stellen zijn sportieve en sociale doelen, zoals weergegeven in tabel 4.3.

Tabel 4.3: doelen waar het meest aandacht aan geschonken wordt.

Aan welke doelen wordt het meest aandacht geschonken door de vereniging?	
Sportieve doelen	87,40%
Sociale doelen	81,10%

De organisaties waar de handboogverenigingen het meeste mee samengewerkt hebben zijn andere sportvereniging(en), scholen of brede scholen en gemeenten, zoals weergegeven in tabel 4.4. 9,4 procent geeft aan met geen enkele andere organisatie samen te werken.

Tabel 4.4: organisaties waar de handboogverenigingen mee samenwerken.

Met welke van de onderstaande organisaties heeft de vereniging het afgelopen jaar (seizoen) samengewerkt?	
Andere sportvereniging(en)	56,70%
School of brede scholen	45,70%
Gemeente	39,40%
Geen enkele	9,4%

Daarnaast is er ook gevraagd aan de handboogverenigingen of ze gericht zijn op bijzondere doelgroepen en de behoeften van potentiële leden. Weinig handboogverenigingen zijn gericht op bijzondere doelgroepen. Niet meer dan 6% van de handboogverenigingen is gericht op lichamelijke-, verstandelijke gehandicapten of allochtonen. 33,1 procent van de handboogverenigingen geeft aan wel rekening te houden met de behoeften van potentiële leden. Deze resultaten zijn weergegeven in tabel 4.5. Verder heeft 64,6 procent van de handboogverenigingen minder dan 50 leden.

Tabel 4.5: doelgroepen waar handboogverenigingen op gericht zijn.

Op welke doelgroepen is het beleid van de vereniging gericht?	
Lichamelijke gehandicapten	5,5%
Verstandelijke gehandicapten	1,6%
Allochtonen	0,8%
Houdt de vereniging rekening met de (sport)behoeften van potentiële leden?	
Ja	33,1%
Ja en is in het bezit van een beleidsplan	14,2%

Geen van de handboogverenigingen heeft een opleidingsplan voor het bestuurlijk kader en slechts 7,9 procent van de handboogverenigingen heeft een opleidingsplan voor het sporttechnisch kader. Daarnaast heeft 22,8 procent een rooster voor aan- en aftreden van commissieleden.

4.2 Sportaanbod

Ondanks dat bijna geen van de beleidsplannen van de handboogverenigingen gericht is op het inspelen van de ontwikkelingen in de maatschappij, zijn er nog wel handboogverenigingen die een bijdrage leveren aan één of meerdere maatschappelijke thema's. Voor 78 procent van de handboogverenigingen is dit het geval. De meeste handboogverenigingen, 29,1 procent, levert een bijdrage aan twee maatschappelijke thema's.

Verder zijn er verschillende disciplines bij het handboogschietsen die handboogverenigingen kunnen aanbieden. In tabel 4.6 is te zien dat de meeste handboogverenigingen twee disciplines aanbieden aan leden.

Daarnaast richt 3,1 procent van de handboogverenigingen zich naast sport ook op recreatie en gezondheid.

Tabel 4.6: Aantal disciplines die handboogverenigingen aanbieden.

Aantal disciplines per handboogvereniging	
2 disciplines	28,3%
3 disciplines	27,6%
1 discipline	15,0%
4 disciplines	12,6%
5 disciplines	12,6%
6 of meer disciplines	3,9%

In tabel 4.7 is te zien dat elke doelgroep wel op een bepaalde manier bereikt wordt door hoge percentages handboogverenigingen.

Tabel 4.7: Sportaanbod per doelgroep dat aangeboden wordt door handboogverenigingen (in percentages).

	Trainin gen	Toernoo ien A- status	Competi ties	Clubwedstri jden B- status	Clinics/ cursus sen	Diploma's/ vaardigheidsbe wijzen	Kenningsmak ings- activiteiten
Recreatiesp orters	81,1%	14,2%	51,2%	49,6%	24,4%	7,1%	35,4%
Wedstrijdsp orters	79,5%	40,9%	82,7%	60,6%	18,1%	7,1%	20,5%
Allochtonen	24,4%	12,6%	24,4%	22,8%	15%	4,7%	17,3%
Jeugd (<12 jaar)	66,9%	11,8%	53,5%	38,6%	18,1%	13,4%	26%
Jeugd (12 t/m 17 jaar)	79,5%	25,2%	68,5%	52%	24,4%	15,7%	27,6%
Volwassene n (18 t/m 44 jaar)	75,6%	30,7%	77,2%	56,7%	24,4%	8,7%	26,8%
Volwassene n (45 t/m 64 jaar)	78%	30,7%	81,1%	55,1%	25,2%	6,3%	26,8%
Senioren (65 jaar en ouder)	70,9%	26,8%	74,8%	82,8%	21,3%	6,3%	26%
Bedrijven	6,3%	0,8%	3,1%	0,8%	34,6%	3,9%	29,1%
Scholen	11%	0,8%	2,4%	0,8%	36,4%	4,7%	37%
Lichamelijke gehandicapt en (Ook zintuigelijk gehandicapt en en chronisch zieken)	29,9%	11,8%	22%	17,3%	23,6%	3,9%	23,6%
Verstandelijk e gehandicapt en	10,2%	3,1%	6,3%	5,5%	12,6%	0,8%	14,2%

Naast het sportaanbod heeft 69,3 procent van de handboogverenigingen ook nevenactiviteiten georganiseerd.

4.3 Kader

Tabel 4.8 laat zien dat een handboogvereniging gemiddeld 14 a 15 vrijwilligers heeft. Verder heeft maar 5,5 procent van de handboogverenigingen betaalde medewerkers in dienst.

Tabel 4.8 laat ook zien dat 41,7 procent nog op zoek is naar vrijwilligers.

Tabel 4.8: aantal vrijwilligers.

Aantal vrijwilligers	
Gemiddeld	14,7 vrijwilligers
Beschikt de vereniging over voldoende vrijwilligers?	
handboogverenigingen die nog op zoek zijn naar vrijwilligers	41,7%

Verder is er gevraagd of het sporttechnisch kader gediplomeerd en het bestuur competent is. Deze resultaten zijn weergegeven in tabel 4.9.

Daarnaast heeft van de handboogverenigingen 18,9 procent een trainer die gediplomeerd is om lichamelijke gehandicapten te trainen.

Tabel 4.9: Verenigingen met een competent bestuur en een gediplomeerd sporttechnisch kader.

Beschikt de vereniging over een competent bestuur?	
Ja, het hele bestuur	42,5%
Een deel van het bestuur	44,1%
Nee	13,4%
Is het sporttechnisch kader gediplomeerd?	
Een deel van het sporttechnisch kader	42,5%
Nee	40,9%
Ja, het hele sporttechnisch kader	15,0%
Missing values	1,6%

Van de handboogverenigingen heeft 35,4 procent meer dan 50 leden. Van die handboogverenigingen heeft 46,7 procent een trainer op niveau 3.

Er wordt dan ook maar door 8,7 procent van de handboogverenigingen scholingsprogramma's aangeboden aan het sporttechnisch kader en door 6,3 procent wordt er scholingsprogramma's aangeboden aan het bestuurlijk kader.

Van 96,1 procent van de handboogverenigingen heeft het bestuur een voorzitter, 96,9 procent heeft een secretaris, 96,1 procent heeft een penningmeester en bij 36,2 procent van de handboogverenigingen wordt de functie communicatie vervuld binnen het bestuur. Dit is weergegeven in tabel 4.10

Tabel 4.10: ingevulde functies binnen het bestuur.

Welke functies zijn ingevuld binnen het bestuur?	
Voorzitter	96,9%
Penningmeester	96,1%
Secretaris	96,1%
Communicatie	36,2%

4.4 Financiën

Tabel 4.11 geeft het gemiddelde aan van de verdeling van de inkomsten van de handboogverenigingen.

Tabel 4.11: gemiddelde verdeling van de inkomsten van de handboogverenigingen.

Hoe is de verdeling van de inkomsten? (gemiddeld)	
Contributie	51,27%
Horeca	30,40%
Extra commerciële activiteiten	18,48%
Andere inkomsten	14,07%
Sponsoring	6,81%
Subsidies	5,30%

Verder hebben de handboogverenigingen aangegeven hoe de financiële situatie van de vereniging beschreven kan worden. Zoals tabel 4.12 laat zien geven de meeste handboogverenigingen aan dat de vereniging gezond is.

Tabel 4.12: financiële situatie van de handboogverenigingen.

Hoe beschrijft u de financiële situatie van de vereniging?		
Gezond	74	58,30%
Redelijk	34	26,80%

4.5 Accommodatie

Onderstaande tabel laat de situatie wat betreft de accommodatie van de handboogverenigingen zien.

Tabel 4.13: Accommodatie van de handboogverenigingen.

Accommodatie	
Beschikt over een accommodatie	86,6%
Beschikt over een binnen accommodatie	81,9%
Accommodatie in eigen beheer	63,0%
Beschikt over een buiten accommodatie	60,6%
Beschikt over een binnen en buiten accommodatie	45,7%
Deelt de accommodatie met een andere partij	34,6%
Huurt een accommodatie	23,6%
Accommodatie in eigen beheer en wordt gedeeld met een andere partij	9,4%

5. Conclusie

De resultaten uit hoofdstuk 4 worden vergeleken met model 1 en 2 uit het theoretisch kader. In model 1 wordt gekeken welke kenmerken er uit springen gezien de resultaten. Verder is middels model 2 gekeken naar de kenmerken waar de handboogverenigingen niet tot weinig voor in aanmerking komen, om een sterke vereniging te zijn volgens de NHB. Deze kenmerken zijn mogelijke knelpunten in het functioneren van de handboogverenigingen. De conclusies zijn per variabele weergegeven. De variabele zijn verdeeld in alinea's, één met de conclusie uit model 1 en één met de conclusie uit model 2.

Deze conclusie geeft antwoord op de analytische vraagstelling. De vraagstelling is als volgt geformuleerd:

Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van de uit de theoretische kader opgestelde modellen?

- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk beleid en strategie in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk sportaanbod in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk kader in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk financiën in model 1?*
- *Hoe verhouden de handboogverenigingen, aangesloten bij de NHB, zich ten opzichte van het kenmerk accommodatie in model 1?*
- *Waar zitten mogelijke knelpunten in het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB, gezien de eisen in model 2 die de NHB stelt voor een sterke vereniging?*

De handboogverenigingen zijn ingedeeld aan de hand van model 1. In tabel 1 in bijlage 3 is te zien dat de meeste handboogverenigingen, 66,9 procent, ingedeeld kunnen worden als traditionele sportvereniging. In model 1 in bijlage 3 is een overzicht weergegeven van het aantal handboogverenigingen, in percentages, per kenmerk. Volgens het analyseren aan de hand van model 2, hebben weinig handboogverenigingen de gewenste kenmerken bij de variabele kader.

Beleid en strategie

In model 1 scoren de meeste handboogverenigingen positief op vier van de vijf traditionele kenmerken. Veel handboogverenigingen hebben geen beleid of beleid dat enkel gericht is op de vereniging. Ze zijn intern en vooral op hun eigen leden gericht. Daarnaast stellen bijna alle handboogverenigingen sociale en/of sportieve doelen voorop. Verder gebruiken veel handboogverenigingen sport als doel en middel, wat kenmerkend is voor een maatschappelijke sportvereniging.

Een kenmerk uit model 2 was het hebben van een beleidsplan. Slecht 32,3 procent van de handboogverenigingen heeft dit. Geen tot weinig handboogverenigingen hebben een opleidingsplan voor het bestuurlijk kader en het sporttechnisch kader, die kunnen bijdragen aan het competent maken van het bestuur en het diplomeren van het sporttechnisch kader. Daarnaast beschikken weinig handboogverenigingen over een rooster voor aan- en aftreden van commissieleden.

Sportaanbod

Bij de variabele sportaanbod in model 1 is opvallend dat een groter percentage handboogverenigingen maatschappelijke en/of marktgerichte kenmerken heeft. 75,6 procent geeft aan ook met maatschappelijke projecten bezig te zijn. Daarnaast bereiken veel handboogverenigingen een brede doelgroep en meer dan de helft bereikt bijzondere doelgroepen. Echter is het percentage handboogverenigingen dat echt gericht beleid heeft voor bijzondere doelgroepen erg laag. Verder organiseert nog een derde van de handboogverenigingen geen nevenactiviteiten voor haar leden.

Bijna geen van de handboogverenigingen richt het beleid op de ontwikkelingen in de vrijetijdsmarkt en er wordt weinig rekening gehouden met sportbehoeften van potentiële leden, waardoor het sportaanbod niet gericht is op ontwikkelingen in de markt.

Kader

Gezien de variabele kader, scoren de meeste handboogverenigingen op traditioneel en marktgericht. Het kader bestaat voor de meeste handboogverenigingen uit vrijwilligers, wat kenmerkend is voor een traditionele sportvereniging. Maar 4,7 procent heeft één of meerdere betaalde medewerkers in dienst. Verder heeft ongeveer een derde van de handboogverenigingen een bestuurlijk- en/of sporttechnisch kader dat vrijwel niet competent of gediplomeerd is, ook een kenmerk voor een traditionele sportvereniging. Weinig handboogverenigingen hebben een trainer die gediplomeerd is om bijzondere doelgroepen

te coachen, terwijl een groot deel van de handboogverenigingen, 59,1 procent, deze bijzondere doelgroepen wel bereikt.

In model 2 staan veel kader kenmerken waar veel handboogverenigingen niet voor in aanmerking komen. Veel handboogverenigingen hebben de functie communicatie niet bezet. Deze functie is voor de NHB van belang om te hebben naast de functies voorzitter, penningmeester en secretaris. Slechts 15 procent van de handboogverenigingen heeft een sporttechnisch kader dat volledig gediplomeerd is. Daarnaast heeft het grootste deel van de handboogverenigingen wel een volledig of deels competent bestuur. Een ander punt is dat meer dan de helft van de handboogverenigingen minder dan de gewenste 50 leden heeft. Meer dan de helft van de handboogverenigingen met 50 of meer leden heeft geen trainer op niveau 3. Er zijn bij weinig handboogverenigingen scholingsprogramma's aanwezig. Verder zijn er veel handboogverenigingen op zoek naar vrijwilligers, maar liefst 41,7 procent.

Financiën

Gezien de financiële kenmerken vallen de meeste handboogverenigingen onder een marktgerichte sportvereniging. De financiële situatie van de handboogverenigingen wordt over het algemeen goed ervaren.

De meeste handboogverenigingen voldoen op deze variabele aan de eisen van de NHB.

Accommodatie

Meer dan de helft van de handboogverenigingen heeft de accommodatie in eigen beheer. Het grootste deel van de overige handboogverenigingen huurt een accommodatie.

Tot slot heeft iets minder dan de helft van de handboogverenigingen een binnen- en buitenaccommodatie. Dit is niet echt een groot knelpunt aangezien er nog redelijk veel handboogverenigingen allebei de accommodaties hebben en de meeste een binnen accommodatie hebben waardoor er altijd de mogelijkheid bestaat om de sport te beoefenen.

6. Discussie

In deze discussie komen verschillende onderdelen aan bod. Allereerst worden de theoretische relevantie en praktische relevantie van het onderzoek beschreven. Daarna wordt er gekeken naar tegenstrijdheden en opvallende zaken die tijdens het onderzoek zijn voorgevallen, door kritisch te kijken naar de begrenzingen van het onderzoek. Tot slot zullen er suggesties voor vervolgonderzoek worden gegeven.

Het onderzoek is vooral theoretisch relevant voor de bond. Het geeft de NHB inzicht in de handboogverenigingen. De vergelijking tussen de resultaten en het theoretisch kader geeft aan dat de handboogverenigingen op veel vlakken nog traditioneel zijn. Dit is vooral bij de variabele beleid en strategie. Veel handboogverenigingen hebben niet eens een beleidsplan, zijn erg intern gericht, stellen sociale en sportieve doelen voorop, werken met vrijwilligers en zijn voor een groot deel financieel afhankelijk van de contributie. Weinig handboogverenigingen zijn bezig met de maatschappij en/of markt. Gezien de financiën zijn opmerkelijk veel handboogverenigingen gezond. De financiën laten vaak zien of een sportvereniging sterk is en kan blijven bestaan. Echter laat het onderzoek zien dat, ondanks dat er veel handboogverenigingen traditioneel zijn, deze wel financieel er goed voor staan. Er zijn ook handboogverenigingen met kenmerken van een maatschappelijke en/of marktgerichte sportvereniging. Zo bereiken veel handboogverenigingen een brede doelgroep en organiseren nevenactiviteiten. Sommige kenmerken in het model zijn minder relevant en/of niet discriminerend voor dat soort sportvereniging. Hier moet rekening mee gehouden worden bij het analyseren van de handboogverenigingen aan de hand van model 1. De kans bestaat dat handboogverenigingen zich in bepaalde mate moeten professionaliseren om te kunnen blijven functioneren. Daarnaast voldoen de handboogverenigingen nog aan veel eisen niet, die de NHB stelt aan een sterke handboogvereniging. Deze eisen vallen ook vooral onder de variabele beleid en strategie, maar ook de variabele kader.

Verder zou het opgestelde model 1 uit het theoretische kader met eventuele aanpassingen gebruikt kunnen worden in andere onderzoeken, om sportverenigingen te kunnen indelen in categorieën.

Het onderzoek is ook praktisch relevant. Door het onderzoek heeft de NHB inzicht in het functioneren van de aangesloten handboogverenigingen en kan de NHB haar handboogverenigingen indelen in de drie soorten sportvereniging. De NHB krijgt zicht op welke handboogverenigingen vooral traditioneel, maatschappelijk of marktgericht functioneren. Verder krijgt de NHB een beeld van elke handboogvereniging apart, eventuele knelpunten bij de handboogverenigingen en kan ze bepalen waar ondersteuning het meest

wenselijk zou kunnen zijn. De verenigingsscan komt elk jaar terug en wordt een instrument waarmee ze ook inzicht krijgen in de ontwikkeling van de handboogverenigingen. Deze informatie draagt bij aan het sterker maken van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. Verder worden er aanbevelingen gedaan die bijdragen aan de invulling van de ondersteuning van de NHB.

De begrenzing is grotendeels tot stand gekomen in het hoofdstuk Methode, door onder andere het vaststellen van de populatie, de manier van data verzamelen en de data analyse. De vragenlijst bracht enkele risico's met zich mee. De vragenlijst die onder de handboogverenigingen werd verspreid was erg groot. Hierdoor kan de respons lager uitgevallen zijn, omdat bestuursleden niet de moeite namen om er aan te beginnen of er te weinig tijd voor hadden. Daarnaast kan een lange vragenlijst slordigheid bij het invullen veroorzaken, doordat bestuursleden het snel willen invullen. Verder zaten er een paar vragen in waar misschien niet elke handboogvereniging antwoord op zou willen geven. Uiteindelijk is voor een grote vragenlijst gekozen, omdat dit de eerste nulmeting van de handboogverenigingen is en de NHB nog weinig tot geen informatie had over de handboogverenigingen. Echter heeft meer dan de helft van de handboogverenigingen deelgenomen. Verder was er nog een aantal vragen waar toch verschillende interpretaties bij ontstonden, zoals het begrip vrijwilliger. Zo gaf één bestuurslid aan geen vrijwilligers en betaalde medewerkers te hebben, maar wel twee trainers. Daarnaast is het rekening houden met sportbehoeften van leden en/of potentiële leden een ruim begrip. Een handboogvereniging kan rekening houden met hele kleine behoeften maar ook met grote. Daarbij is er wel vanuit de NHB gezegd dat zij het interessant vindt om te weten of handboogverenigingen überhaupt rekening houden met de sportbehoeften van leden en potentiële leden.

In het theoretisch kader is vanuit verschillende theorieën een model opgesteld dat drie verschillende soorten sportverenigingen weergeeft met allemaal een verschillende manier van functioneren. Aan de hand van dit model zijn de vragen in de vragenlijst opgesteld. Voorafgaand aan het maken van de vragenlijst is er gekeken welke vragen de kenmerken in de modellen vormen. Achteraf waren de precieze criteria pas vastgesteld met daarin welke vragen en antwoorden voor welke kenmerk staan. Het was beter geweest dit vooraf te doen. Dit zou het indelen van de sportverenigingen versnellen en eventuele onduidelijkheden zouden eerder aan het licht komen en nog aangepast kunnen worden in bijvoorbeeld de vragenlijst. Verder zou het duidelijker zijn geweest als de kenmerken voor de soorten sportverenigingen allemaal discriminerend waren.

Er is ook over nagedacht om de 2 modellen te integreren in 1 model. Hier is niet voor gekozen omdat allereerst de kenmerken uit model 2 niet goed corresponderen met de

kenmerken van model 1. Daarnaast zijn er dan te veel criteria per kenmerk en wordt het ingewikkelder om de verenigingen in te delen. Er is voor gekozen om aanbevelingen te geven vanuit de literatuur en aanbevelingen te geven vanuit de visie van de NHB, over waar de ondersteuning zou moeten liggen.

De discussie levert ook een aantal suggesties op voor het verbeteren van het onderzoek. Er zal in een vervolgonderzoek een afweging gemaakt moeten worden welke kenmerken zwaarder wegen dan andere. De kenmerken zijn niet allemaal discriminerend en kunnen dus ook voorkomen bij een andere soort sportvereniging dan waar ze in het model onder vallen. Door discriminerende kenmerken zwaarder te laten wegen dan de kenmerken die niet tot minder discriminerend zijn, kunnen verenigingen eenvoudiger ingedeeld worden en valt er een specifiek beeld van een vereniging te schetsen.

Om verenigingen nog beter in te kunnen delen in drie soorten sportverenigingen zullen er interviews gehouden kunnen worden met verenigingen. Dit biedt de mogelijkheid om specifiek naar de kenmerken te vragen. Een valkuil hierbij kan zijn dat er te veel informatie verkregen wordt en er twijfel ontstaat bij het indelen van de vereniging. Daarnaast kost het veel tijd.

Verder zijn er ook suggesties voor vervolgonderzoek. Er zou een vervolgonderzoek kunnen komen naar de ontwikkeling van de handboogverenigingen, door het onderzoek te herhalen en de resultaten te vergelijken. Hierdoor krijgt de NHB zicht op of de ondersteuning verbeterd is, aangepast moet worden en bijgedragen heeft aan de ontwikkeling van de handboogverenigingen. Een andere suggestie is een vervolgonderzoek naar het integreren van de twee modellen. Er zou hierbij gekeken moeten worden naar hoe de kenmerken van model 2 ondergebracht kunnen worden in model 1. Verder moet er worden gekeken naar de wijze waarop het geanalyseerd wordt, om de handboogverenigingen juist te kunnen indelen in model 1.

7. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan aan de opdrachtgever die voortkomen uit de conclusie van het onderzoek. De aanbevelingen sluiten aan op de doelstelling van het onderzoek, dat betreft een bijdrage leveren aan het verbeteren van de ondersteuning aan de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. Die bijdrage wordt geleverd door aanbevelingen te doen over waar de ondersteuning het meest nodig is.

Allereerst wordt er aanbevolen om de handboogverenigingen aan zoveel mogelijk maatschappelijke en/of marktgerichte kenmerken te helpen. De aanbevelingen komen voort uit de kenmerken waar de meeste handboogverenigingen nog traditioneel functioneren en tekort schieten, gezien de gewenste situatie van de NHB. De ondersteuning zal voornamelijk gericht moeten zijn op beleid en strategie en kader en niet tot weinig op het sportaanbod, financiën en accommodatie.

In tabel 7.1 wordt overzichtelijk weergegeven waar de ondersteuning moet liggen. Daarna wordt elke aanbeveling toegelicht en worden er mogelijke actiepunten gegeven om de ondersteuning te realiseren.

Tabel 7.1 Aanbevelingen voor ondersteuning aan de handboogverenigingen

De NHB moet de handboogverenigingen ondersteunen bij:
1. Het ontwikkelen van beleid bij de handboogverenigingen
2. Het ledenaantal vergroten
3. Het opleiden van het sporttechnisch kader
4. Het werven van vrijwilligers
5. De sport toegankelijker maken voor bijzondere doelgroepen
6. De functie communicatie binnen het bestuur te vervullen

Aanbeveling 1. Het ontwikkelen van beleid

De ondersteuning van de NHB zal moeten liggen bij het realiseren van een beleidsplan voor de handboogverenigingen, aangezien 67,7 procent hier niet over beschikt. Dit is één van de belangrijkste punten voor ondersteuning. Andere kenmerken vallen namelijk samen met het hebben van een beleidsplan, zoals het hebben van beleid voor bijzondere doelgroepen en beleid gericht op de maatschappij of markt. Een beleidsplan geeft een handboogvereniging onder andere richtlijnen voor het functioneren en zorgt ervoor dat het bestuur nadenkt over het bestaan en de toekomst van de handboogvereniging.

Actiepunten: format beleidsplan

- De NHB zal deze ondersteuning moeten invullen door een format op te stellen voor het maken van een beleidsplan. Hierin staat er per hoofdstuk wat er in een beleidsplan hoort te staan. Het format zal ondersteund worden met vragen die de besturen zichzelf moeten stellen waarbij de antwoorden voor een deel de inhoud het beleid vormen. Het format wordt naar elke vereniging opgestuurd, op de site gezet en toegelicht in een bijeenkomst/workshop (zie actiepunt: bijeenkomst/workshop beleid ontwikkelen). De NHB geeft ondersteuning bij onduidelijkheden en problemen.
- In het format voor een beleidsplan moeten ook maatschappelijke en marktgerichte punten naar voren komen, om de handboogverenigingen hier over na te laten denken. Daarom moet het maken van een SWOT-analyse en/of externe analyse uitgelegd worden in het format, waardoor maatschappelijke- en markt ontwikkelingen worden meegenomen.
- Het is ook van belang dat, indien er nieuwe handboogverenigingen zich aanmelden, dit format standaard wordt opgestuurd en toegelicht.
- Om de handboogverenigingen ook daadwerkelijk een beleidsplan te laten schrijven, wordt er aangeraden een beleidsplan te verplichten.
- Verder horen er bij het format, eventueel als bijlage, documenten meegestuurd te worden waarvan de NHB wil dat de handboogverenigingen die gaan gebruiken. Door deze in het beleidsplan te verwerken en toe te lichten worden ze gelijk meegenomen. In dit geval gaat het over een rooster voor aan- en aftreden van commissieleden, een opleidingsplan en scholingsprogramma's.

Actiepunten: bijeenkomst/workshop beleid ontwikkelen

- Verder zal de NHB op dit gebied ook ondersteuning moeten geven door een algemene bijeenkomst/workshop voor het bestuur van de handboogverenigingen te organiseren, waarin de urgentie van beleid vermeldt wordt en handvatten gegeven worden om een beleidsplan te verwezenlijken. Tevens wordt hier het format toegelicht. Deze bijeenkomst zou gepland kunnen worden als workshop tijdens het handboogcongres. Hiervoor kan een externe deskundige voor worden ingehuurd.
- Tijdens het verschaffen van deze informatie over beleid wordt er gelijk aandacht gegeven aan de mogelijkheden om marktgericht en maatschappelijk te functioneren. Door een SWOT-analyse te laten uitvoeren denken de handboogverenigingen na over de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van de handboogvereniging gezien de markt en de maatschappij. Een uitgebreide externe analyse laten uitvoeren geeft de handboogverenigingen ook inzicht in waar de mogelijkheden en knelpunten kunnen

liggen in de omgeving van de handboogvereniging. Hier kunnen de handboogverenigingen hun doelen op aanpassen. Deze analyses worden toegelicht en deels uitgevoerd in de bijeenkomst.

- De bijeenkomst/workshop kan goed gecombineerd worden met de workshop 'besturen met een visie'. Deze bijeenkomst geeft input voor de beleidsontwikkeling.

Aanbeveling 2. Het ledenaantal vergroten

De ondersteuning zou moeten liggen bij het vergroten van het ledenaantal, aangezien veel handboogverenigingen minder dan 50 leden hebben. Het is van belang, omdat sportverenigingen redelijk afhankelijk zijn van leden. Hoe meer leden, hoe meer een sportvereniging kan groeien. Daarnaast zijn veel handboogverenigingen financieel afhankelijk van de contributie die leden betalen.

Actiepunten: vergroten van het ledenaantal

- De NHB moet haar idee van samenwerking tussen handboogverenigingen, die dicht bij elkaar gevestigd zijn, voorleggen en adviseren aan deze handboogverenigingen en hierin bemiddelen. Door handboogverenigingen samen te laten werken tellen ze samen meer leden.
- Het behouden van leden is hierbij ook van belang. Er zal een klein klanttevredenheidsonderzoek, in de vorm van een enquête, opgesteld kunnen worden door de NHB die handboogverenigingen kunnen verspreiden onder de leden. Zo krijgt de handboogvereniging zicht op de behoeften van leden bij een handboogvereniging. De handboogverenigingen kunnen zo ook de vereniging aantrekkelijker maken voor huidige en potentiële leden.
- Verder hoort de NHB te ondersteunen door de sport meer te laten leven en te promoten. Hiervoor moeten elk jaar verschillende grote activiteiten op verschillende plekken in Nederland georganiseerd worden, waar kinderen en ouderen kennis kunnen maken met de sport en vooral kunnen beleven wat de sport inhoud. Het is van belang dat het een groot evenement is met publiciteit dat veel aandacht trekt. Hierbij kan er gedacht worden aan een toernooi tussen scholen, trainingen op scholen, clinics. Hiervoor zal budget voor vrijgemaakt moeten worden.
- Uit de resultaten komt naar voren dat weinig handboogverenigingen kennismakingsactiviteiten aanbieden aan de verschillende doelgroepen. De NHB zou dit moeten stimuleren. Ze kunnen handboogverenigingen hierbij ondersteunen met materiaal en activiteit voorbeelden. Deze kennismakingsactiviteiten leveren ten slotte een bijdrage aan het promoten van de handboogsport.

Aanbeveling 3. Het opleiden van het sporttechnisch kader

Het sporttechnisch kader is bij veel handboogverenigingen niet gediplomeerd. Hier kunnen verschillende redenen voor zijn, zoals: de kosten die er aan vast zitten, geen leden kunnen vinden die bereid zijn om een cursus te volgen of het nut er niet van inzien. De handboogverenigingen moeten gestimuleerd worden om ook daadwerkelijk het een sporttechnisch kader te diplomeren, door de cursussen aantrekkelijk te maken.

Actiepunten: aantrekkelijk maken van de cursussen

- Door een unieke activiteit toe te voegen aan de cursus wordt een cursus aantrekkelijk. Denk hierbij aan een extra uitgebreide cursus gegeven door de bondscoach of deelname aan een groot handboogevenement.
- Het kan zijn dat handboogverenigingen niet veel geld wil uitgeven aan het sporttechnisch kader. Door een periode de kosten van de cursus omlaag te brengen en dit te promoten zal het voor handboogverenigingen aantrekkelijker worden om leden hier aan te laten deelnemen.
- De NHB doet er goed aan alle leden te berichten over de mogelijkheden van de cursussen/scholing. Het kan namelijk ook zijn dat het bestuur er weinig tijd in steekt maar er wel leden zijn die er interesse in zouden hebben.
- Verder zou het zijn van een trainer op een niveau aantrekkelijk gemaakt kunnen worden door een platform te ontwikkelen voor deze leden. Hier kunnen ze trainingen, activiteiten terugvinden en ideeën en ervaringen uitwisselen. Het doel hiervan is kennisverbreding en het aantrekkelijk maken om hieraan deel te nemen waardoor leden een cursus gaan volgen of het bestuur meerwaarde ziet in het volgen van de cursus.
- Er wordt aanbevolen cursisten te stimuleren om door te scholen tot docent, zodat er ook voldoende docenten zijn die leden kunnen opleiden tot trainer. Zo kunnen er ook vaker cursussen gegeven worden.

Aanbeveling 4. Het werven van vrijwilligers

Kenmerkend voor een maatschappelijke of marktgerichte sportvereniging is dat er ook medewerkers in dienst zijn bij de sportverenigingen. Bij de handboogverenigingen is dit vrijwel nog niet van toepassing. Veel handboogverenigingen zijn kleine verenigingen. Hierdoor is het niet realistisch om deze handboogverenigingen medewerkers te laten aannemen, deze zijn ten slotte vaak niet nodig en te duur. Deze handboogverenigingen kunnen goed functioneren met vrijwilligers.

Echter is er nog veel vraag naar vrijwilligers. Aangezien een handboogvereniging niet kan zonder vrijwilligers is het van belang dat meer handboogverenigingen voorzien worden van

voldoende vrijwilligers. De NHB moet de handboogverenigingen ondersteuning geven bij het werven van vrijwilligers.

Actiepunten: ondersteunen van vrijwilligerswerving

- Er bestaan workshops over vrijwilligers werven en behouden. De NHB moet de handboogverenigingen de mogelijkheid geven om aan deze workshops deel te kunnen nemen.
- Verder kan de NHB (handboog)verenigingen benaderen die eenvoudig vrijwilligers werven om te kijken of andere handboogverenigingen hier wat van kunnen leren.
- De NHB kan de handboogverenigingen ondersteunen bij het opzetten van een vrijwilligersbestand. In dit bestand komt over alle leden te staan of ze interesse hebben om taken uit te voeren voor de vereniging, hoe vaak, welke taken en of ze eventueel daarvoor benaderd kunnen worden. Hiervoor kan een format aangeboden worden waarin deze gegevens kunnen worden vastgelegd en waar de nodige ondersteunende informatie in staat. Door deze informatie aan alle leden te vragen, hebben leden ook de mogelijkheid om aan te geven af en toe vrijwilligerswerk te willen uitvoeren en wanneer het hen uitkomt. Leden zullen zich eerder opgeven als vrijwilliger.

Aanbeveling 5. De sport toegankelijker maken voor bijzondere doelgroep

Verder zal de ondersteuning ook moeten liggen bij het handhaven van de bijzondere doelgroepen. De meeste handboogverenigingen bereiken een bijzondere doelgroep, alleen hebben veel handboogverenigingen geen beleid dat gericht is op deze doelgroep. Dit is wel van belang omdat er zo nagedacht wordt over het toegankelijker maken van de sport voor deze doelgroepen waardoor deze doelgroep lid blijft of wordt bij de handboogverenigingen. Daarnaast hebben veel handboogverenigingen geen trainer die gediplomeerd is om mensen met een lichamelijke handicap te trainen, terwijl deze doelgroep wordt bereikt en de sport vooral voor deze bijzondere doelgroep geschikt is.

Actiepunten: ondersteuning gericht op bijzondere doelgroepen

- De NHB zal de handboogverenigingen, met name die bijzondere doelgroepen bereiken, moeten aanmoedigen om beleid te maken gericht op een deze bijzondere doelgroepen. De NHB ondersteunt door de handboogverenigingen te informeren over wat er nodig is om deze doelgroep optimaal de sport te laten beoefenen. Indien deze informatie niet aanwezig is, is het aan te raden hier onderzoek na te doen.
- Verder kan hiervoor ook een bijeenkomst georganiseerd worden, waar alle informatie rondom deze doelgroepen wordt gegeven, om zo de sport toegankelijker te maken voor deze doelgroepen.

- Daarnaast zou de NHB elke handboogvereniging die bijzondere doelgroepen bereikt persoonlijk moeten benaderen en een cursus aanraden/aanbieden voor het trainen van een bijzondere doelgroep. Deze cursus kan ook aantrekkelijk gemaakt worden door korting te geven op de cursus.

Aanbeveling 6. De functie communicatie binnen de besturen realiseren

Bijna geen handboogverenigingen hebben een functie communicatie ingevuld binnen het bestuur, terwijl dit uiteindelijk wel de bedoeling is. Het is aan de NHB om deze functie te introduceren bij de handboogverenigingen en ze te ondersteunen bij het invoeren van de functie.

Actiepunten: introduceren van de functie communicatie

- De NHB moet hiervoor het takenpakket van deze functie samenstellen en introduceren bij de handboogverenigingen.
- Deze informatie over de functie wordt gericht gestuurd aan het bestuur. Het is vooral van belang te vermelden waarom volgens hen deze functie zo van belang is binnen het bestuur.
- Verder moet hiervoor een voorlichtingsbijeenkomst aangeboden worden, zodat het bestuur ook de mogelijkheid heeft om deze functie goed te vervullen, zoals de NHB het graag ziet. Deze bijeenkomst kan ook door de verschillende rayons gegeven kunnen worden.

Tot slot

Er zijn veel aanbevelingen die misschien niet allemaal gelijk meegenomen kunnen worden. Aanbevolen wordt om in ieder geval te beginnen met aanbeveling 1 het ontwikkelen van beleid en aanbeveling 2 het ledenaantal vergroten. Beleid geeft de richtlijnen aan van de handboogvereniging en is een hulpmiddel om ook in de toekomst goed te kunnen blijven functioneren en die veel mogelijke knelpunten en bedreigingen wegneemt. Daarnaast is het vergroten van het ledenaantal van belang om de handboogverenigingen te laten groeien, zodat ze sterker worden. Verder kan de NHB ook aan de hand van haar eigen visie bepalen welke adviezen zij het belangrijkste vindt.

Er wordt aanbevolen het onderzoek na een jaar te herhalen om te kijken of dezelfde ondersteuning nog steeds nodig is en of er verbetering heeft plaats gevonden. Daarnaast wordt hierdoor de gerichte ondersteuning gehandhaafd.

Literatuurlijst

Anthonissen, A., & Boessenkool, J. (1995). *Waarden en Normen in de sport; de sportvereniging tussen traditie en commercie*. Utrecht: CBM.

Anthonissen, A. & Boessenkool, J. (1998). *Betekenenissen van besturen: variaties in bestuurlijk handelen in amateursportorganisaties*. Utrecht: ISOR.

Boessenkool, J. (2010). Sportvereniging: een plaatsbepaling. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 21-30). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Boessenkool, J. & Waardenburg, M. (2010). Vrijwilligerswerk professionaliseren? In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 135-142). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Boessenkool, J., Waardenburg, M., & Lucassen, J. (2010). Inleiding. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 11-18). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Boessenkool, J., Waardenburg, M., & Lucassen, J. (2010b). Toekomst van de sportvereniging: Hoe nu verder?. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 165-1174). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Bottenburg, M., van, & Schuy, C.J.M. (1996). *De maatschappelijke betekenis van sport*. Arnhem: NOC*NSF.

Bottenburg, M., van (2006a). De klant is koning 10. *SPORT, Bestuur en Management*, 9 (4).

Bottenburg, M., van (2006b). Het kapitaal van sport. Nieuwegein: ARKO Sports Media.

Bottenburg, M., van (2007). Om de sport verenigd: instituties in de sportwereld. In: Jan Willem Duyvendak & Miriam Otto (red.), *Sociale kaart van Nederland* (pp. 225-239). Over maatschappelijke instituties. Amsterdam: Boom.

Bussemaker, J. (2004). Markt, overheid en samenleving. Over de noodzaak de tegenstelling tussen individualisme en gemeenschapszin te overstijgen. In P. Schnabel, *Individualisering en sociale integratie*. Den Haag: SCP.

CBS (2011). Levensverwachtingen ouderen sterk gestegen. Opgevraagd op 1 oktober 2012 afkomstig van [http://www.cbs.nl/nl-](http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/vergrijzing/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3511-wm.htm)

[NL/menu/themas/dossiers/vergrijzing/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3511-wm.htm](http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/vergrijzing/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3511-wm.htm)

Heinemann, K. (1980). *Einführung in die Soziologie des sports*. Schorndorf: Hofmann-Verlag.

Holman, J. (2011). Als vrijwilligers moeilijk te vinden zijn en het idealisme verdwijnt, wordt het lastig om te blijven bestaan. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.

Horsting, K. (2009). De sportvereniging van 2028: wat is dat? Opgevraagd op 20 september afkomstig van

<http://www.sportservicezuidholland.nl/downloads/sportcongres2009/Sportvereniging-2028-I.PDF>

Jütting, D. H., & Bentem, N., van (1999). *Sportverenigingen in Duitsland en in Nederland*. Münster: Waxmann Verlag GmbH.

Kalmthout, J., van, Jong, M., de & Lucassen, J. (2008). *Verenigingsmonitor 2008*. De stand van zaken bij sportverenigingen. 's-Hertogenbosch: W.J.H Mulier Instituut.

Kemper, F. (2010). De proeftuin voorbij. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 49-53). Nieuwegein: Arko Sports Media.

KNGU (2008). Sport en maatschappij. Opgevraagd op 24 september afkomstig van http://kngu.nl/nl/bond/dienstverlening/~/_media/KNGU%20algemeen/Dienstverlening/Spreekbeurten/Geschiedenis%20Sport%20en%20maatschappij.ashx

Knop, P, de, & Bosscher, V., de (2010). *De organisatie van de sport in Vlaanderen*. Brussel: VUBPRESS.

Lucassen, J., & Kalmthout, J., van (2010). Sportverenigingen als maatschappelijke dienstverlener. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 55-77). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Nationaal Kompas (2012). Vergrijzing: wat is de huidige situatie? Opgevraagd op 1 oktober 2012 afkomstig van <http://www.nationaalkompas.nl/bevolking/vergrijzing/huidig/>

NHB (2012). Meerjaren beleidsplan 2013-2016. Nederlandse Hanboog Bond. Rosmalen: NHB.

NISB (2011a). Leidraad. Opgevraagd op 24 september afkomstig van <http://leidraad.nisb.nl/matrix-tools.html?letter=S>

NISB (2011b). Commerciële sportaanbieders. Opgevraagd op 16 september 2012 afkomstig van <http://www.nisb.nl/projecten/volwassenen-senioren/menukaart-sport-en-bewegen/sport-en-beweegaanbieders/commerciele-sportaanbieders.html>

Pine, J., & Gilmore, J. (1999). *The experience economy*. Boston: Harvard Business School Press.

Rubingh, B., & Westerbeek, H.M. (1992). *Besturen van de sportvereniging*. Groningen: Sport Management Instituut.

Schepper, N., de (2010). *In welke mate zijn sportverenigingen meer dan normaal maatschappelijk actief*. Tilburg: Master leisure studies.

Sportservice desk (n.d.). Het privatiseren van een sportaccommodatie. Opgevraagd op 9 oktober 2012 afkomstig van <http://www.sportservicedesk.nl/uploads/files/pdf/Accommodatie/Het%20privatiseren%20van%20een%20sportaccommodatie%202012.pdf>

Sportservice Zwolle (n.d.). Besturen. Opgevraagd 12 oktober 2012 afkomstig van <http://sportservicezwolle.nl/kennisbank/cat.php?catid=36>

Thiel, S., van (2010). *Bestuurskundig onderzoek*. Een methodologische inleiding. Bussum: Coutinho.

Verlaat, M., van 't & Dool, R., van den (2009). Marktaandeelen in soorten en maten; een heranalyse van de AVO-data over lidmaatschap van sportverenigingen. In K. Breedveld & A. Tiessen-Raaphorst (red.) *Sporten gemeten* (pp. 98-107). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Verlaat, van 't, M. & Kalmthout, van, J. (2010). Marktgerichtheid: de (on)mogelijkheden van sportbonden en –verenigingen. In J. Boessenkool, J. Lucassen, M. Waardenburg, & F. Kemper (red.), *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities* (pp. 31-47). Nieuwegein: Arko Sports Media.

Verschuren, P. & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Uitgeverij LEMMA.

VWS (2011). Subsidiebeleid. Opgevraagd op 4 oktober 2012 afkomstig van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/subsidies-vws/het-subsidiebeleid>

Wijk, J., van (2005). *Marketingkansen in de sport*. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Zonneveld, R. (2006). *Wet en regelgeving voor sportverenigingen*. Hoofdstuk 1: de vereniging. Arnhem: NOC*NSF.

Bijlagen

Bijlage 1 Verenigingsscan 2012

Verenigingsscan 2012

Welkom

De verenigingsscan is opgezet vanuit de NHB om een inzicht te krijgen in het functioneren van de handboogverenigingen aangesloten bij de NHB. De gegevens uit de verenigingsscan zullen een bijdrage leveren aan het verbeteren en uitbreiden van de ondersteuning door de NHB aan de aangesloten handboogverenigingen.

De vragenlijst bestaat uit 58 vragen en zal ongeveer 30 tot 45 minuten van uw tijd in beslag nemen. Bij sommige vragen staat een kleine toelichting. Deze toelichting dient u aandachtig te lezen voordat u de vraag beantwoordt. Om sommige vragen te beantwoorden kan navraag bij andere leden of het inzien van documenten noodzakelijk zijn. Ik vraag u hiervoor de tijd te willen nemen, zodat u de vragen juist kunt beantwoorden. De vragenlijst kunt u tussentijds opslaan door bovenaan de pagina op 'vragenlijst opslaan' te drukken en uw mailadres in te vullen.

Er zal zorgvuldig met de gegevens omgegaan worden. Alleen de NHB zal per vereniging de gegevens uit de verenigingsanalyse kunnen inzien. Verder zullen de gegevens gerapporteerd worden in een onderzoeksverslag. In dit verslag blijft uw vereniging anoniem.

Bij voorbaat dank voor het invullen van de vragenlijst.

In opdracht van de Nederlandse Handboog Bond,

Tessa Düking

Tessa@handboogsport.nl

Stagiaire onderzoeksproject 'Het functioneren van de handboogverenigingen'

Vereniging

1) Nummer vereniging*

2) Welke functie heeft u binnen deze vereniging?*

Leden

3) Hoeveel leden en donateurs heeft de vereniging in totaal?*

Totaal aantal leden: _____

Aantal dat leden dat competitie en/of wedstrijden speelt: _____

Aantal recreatieve leden: _____

Aantal donateurs: _____

4) Zijn er allochtone leden?*

Allochtonen zijn mensen waarvan tenminste één van beide ouders in het buitenland is geboren. Als u niet beschikt over het exacte aantal, geef dan een schatting.

() Ja, aantal: _____

() Nee

5) Zijn er leden met een handicap en/of een chronische aandoening?*

Onder gehandicapten worden verstaan mensen met een lichamelijke handicap (al dan niet rolstoel gebonden), een verstandelijke handicap of een zintuiglijk handicap (blind, slechthorend, doof en slechthorend). Bij chronische aandoeningen moet u o.a. denken aan diabetes, epilepsie, astma, (ex) hartpatiënten. als u niet beschikt over het exacte aantal, geef dan een schatting.

() Ja, aantal: _____

() Nee

Beleid en strategie

6) Heeft de vereniging een beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan dat vastgelegd is op papier?*

Ja

Nee

7) Is het beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan opgesteld of aangepast in 2011 of later?*

Ja

Nee

8) Op welke onderwerpen heeft het beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan betrekking?*
Meerdere antwoorden mogelijk.

Vrijwilligers/ Verenigingskader

Sporttechnische zaken

Sportmedische zaken

Financiën

Ledenwerving en/of ledenbehoud

Activiteitsaanbod

Naschoolse opvang

Communicatie/ p.r.

Deskundigheidsbevordering/ opleiding verenigingskader

Samenwerking met andere partij(en) (onderwijs, vereniging(en), bedrijven etc.)

Jeugd

Specifieke doelgroepen

Sportiviteit en respect

Accommodatie

Competitie

Anders, namelijk

9) Op welke doelgroepen is het beleid van de vereniging gericht?*

Meerdere antwoorden mogelijk.

Recreatiesporters

- Wedstrijdsporters
- Allochtonen
- Jeugd (<12 jaar)
- Jeugd (12 t/m 17 jaar)
- Volwassenen (18 t/m 44 jaar)
- Volwassenen (45 t/m 64 jaar)
- Senioren (65 jaar en ouder)
- Bedrijven
- Scholen
- Lichamelijke gehandicapten (ook zintuigelijk gehandicapten en chronische zieken)
- Verstandelijke gehandicapten

10) Aan welke doelen wordt het meest aandacht geschonken door de vereniging?*
Maximaal 2 antwoorden.

- Sportieve doelen (bv. wedstrijden, competities, trainingen)
- Sociale doelen (bv. clubgevoel, sfeer)
- Maatschappelijke doelen (bv. gezondheid, participatie, duurzaamheid)
- Financiële doelen (bv. commerciële activiteiten)
- Anders, namelijk

11) Houdt de vereniging rekening met de steeds veranderende (sport)behoefes van de leden?*

- Ja, (hoe?): _____
- Nee

12) Houdt de vereniging rekening met de steeds veranderende (sport)behoefes van potentiële leden?*

- Ja, (hoe?): _____
- Nee

13) Er is een aantal maatschappelijke thema's waar sport een bijdrage aan kan leveren. In welke van de onderstaande maatschappelijke thema's speelt uw vereniging een rol?*

Meerdere antwoorden mogelijk.

Participatie: mogelijkheden bieden om mensen deel te laten nemen, mee te laten werken in de vereniging zodat mensen deel uitmaken van netwerken en hen in staat stellen om maatschappelijk te participeren.

Gezondheid: bijdragen aan het verminderen van specifieke gezondheidsaandoeningen zowel voorkomen ((blessure)preventie) als bijdragen aan herstel. Daarbij gaat het om fysieke gezondheid als mentale en sociale gezondheid.

Opvoeding: het aanbieden van een pedagogisch verantwoord sport- en bewegingsklimaat oftewel zorgen voor een goede didactische en methodische aanpak en aandacht voor waarden/normen, respect, relatie en dialoog aangaan en communicatie met sporters.

Duurzaamheid: bijdragen aan een duurzame ontwikkeling op één of meer van de volgende gebieden: duurzaam bouwen, energieverbruik, waterverbruik, mobiliteit en transport, natuur & milieu en ruimtegebruik.

Sportwaarden: aandacht voor de individuele waarden van de leden die door de sport positief kunnen worden beïnvloed zoals zelfvertrouwen/ zelfwaardering, sociaal gedrag (tolerantie, respect), presteren/ prestatievermogen en welbevinden/ gezondheid.

Anders, namelijk

Geen enkele

14) Met welke van de onderstaande organisaties heeft de vereniging het afgelopen jaar (seizoen) samengewerkt?*

Maximaal 4 antwoorden.

Gemeente (als samenwerkingspartner in een project)

Andere sportvereniging(en)

School of brede scholen (basis- of voortgezet onderwijs)

Naschoolse opvang

Jeugdorganisaties (jeugd- en jongerenwerk, jeugdverenigingen, scouting, Jong-Nederland)

Buurt/ wijk/ welzijnsorganisaties (buurthuis, buurt(sport)werk, buurtverenigingen, wijk- of dorpsraad)

Lokale sportservice/sportraad/sportloket

Lokale jeugdsportfondsen

(Sport)fysiotherapeut/huisartsen/zorginstelling/revalidatiecentrum/GGD

Sportbond

Sportschool/ fitnesscentrum

Bedrijven d.w.z.lidmaatschap voor bedrijven zodat werknemers bij u vereniging kunnen sporten (bedrijfsport)

Commerciële dienstverlener (accountant, verzekeraar)

Andere instanties, namelijk

Geen enkele vereniging/organisatie/instantie

15) Beschikt de vereniging over statuten?*

Ja

Nee

16) In welk jaar zijn de statuten voor het laatst aangepast?*

17) Zijn de statuten publiek toegankelijk?*

Ja

Nee

18) Beschikt de vereniging over een huishoudelijk reglement?*

Ja

Nee

19) Beschikt de vereniging over een vastgesteld commissiereglement waarin de taken en verantwoordelijkheden van commissieleden benoemd staan?*

Ja

Nee

20) Beschikt de vereniging over een rooster van aan- en aftreden voor bestuurders?*

Ja

Nee

21) Beschikt de vereniging over een rooster van aan- en aftreden voor commissieleden?*

- Ja
- Nee

22) Beschikt de vereniging over een opleidingsplan voor het bestuurlijk kader?*

- Ja
- Nee

23) Beschikt de vereniging over een opleidingsplan voor het sporttechnisch kader?*

Sporttechnisch kader: Trainers, coaches, arbitrage.

- Ja
- Nee

24) Wat is het belangrijkste uitgangspunt van het beleid van de vereniging?*

- De leden
 - Een bijdrage leveren aan de maatschappij
 - Het inspelen op de ontwikkelingen in de vrijetijdsmarkt
 - Anders, namelijk: _____
-

Sportaanbod

25) Waar bestaat het sportaanbod van de vereniging uit?*

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Indoor
- Outdoor
- Veld
- 25m1pijl
- 3D
- Anders (clout, traditioneel etc.)

26) Kunt u aangeven welk sportaanbod u heeft voor de verschillende leden binnen uw vereniging?

Meerdere antwoorden mogelijk. Let op: Bij de antwoorden kunt u naar rechts scrollen.

	Trainin gen	Toerno oien A- status	Compet ities	Clubwedst rijden B- status	Clinics / cursus sen	Diploma's/ vaardigheidsb ewijzen	Kenningsma kings- activiteiten
Recreatiesporters	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wedstrijdsporters	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allochtonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeugd (<12 jaar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeugd (12 t/m 17 jaar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Volwassenen (18 t/m 44 jaar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Volwassenen (45 t/m 64 jaar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Senioren (65 jaar en ouder)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedrijven	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Scholen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lichamelijke gehandicapten (Ook zintuigelijk gehandicapten en chronisch zieken)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verstandelijke gehandicapten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27) Heeft de vereniging het afgelopen jaar/seizoen naast het reguliere sportaanbod (trainingen, wedstrijden, competitie, lessen e.d.) ook andere activiteiten georganiseerd voor leden?*

Te denken aan kamp(en), bingoavonden, nieuwjaarsreceptie, ouder/kind toernooi e.d.

Ja

Nee

28) Welke van de volgende faciliteiten en voorzieningen biedt de vereniging?*

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Fitnessruimte
- Kantoorfaciliteiten
- Fysiotherapie/ sportverzorger
- Kinderopvang
- Kinderspeelplaats
- Werk/ huiswerk/ vergaderruimtes
- Sportshop
- Kantine/bar
- Anders, namelijk
- Geen

29) Heeft de vereniging het afgelopen jaar (seizoen) (sport)activiteiten georganiseerd waarbij deelname openstond voor niet-leden?*

Bijvoorbeeld ledenwervingsacties, bedrijfswedstrijden, open dagen, schooltoernooien, instuiven, wandelmarsen, trimlopen.

- Ja, namelijk: _____
- Nee

30) Zijn er het afgelopen jaar (seizoen) speciale activiteiten georganiseerd om nieuwe leden te werven?*

- Ja
- Nee

Kader

31) Wat is de samenstelling van het bestuur?*

Aantal mannen : _____

Aantal vrouwen : _____

Aantal vacatures : _____

32) Wat is de leeftijd van de bestuursleden?

Leeftijd bestuurslid 1: _____

Leeftijd bestuurslid 2: _____

Leeftijd bestuurslid 3: _____

Leeftijd bestuurslid 4: _____

Leeftijd bestuurslid 5: _____

Leeftijd bestuurslid 6: _____

Leeftijd bestuurslid 7: _____

Leeftijd bestuurslid 8: _____

Leeftijd bestuurslid 9: _____

Leeftijd bestuurslid 10: _____

33) Welke onderstaande functies zijn ingevuld binnen het bestuur?*

Meerdere antwoorden mogelijk.

Voorzitter

Secretaris

Penningmeester

Communicatie

34) Beschikt het bestuur over voldoende mensen om alle bestuurstaken uit te kunnen voeren?*

Ja

Nee

35) Beschikt de vereniging over een competent bestuur?*

Competent wil zeggen dat het beroep en/of opleiding van het bestuurslid aansluit op de functie, het bestuurslid al ervaring heeft met de bestuursfunctie en/of cursus/scholing heeft gehad voor de bestuursfunctie.

Ja, het hele bestuur

Een deel van het bestuur

Nee

36) Hoeveel vrijwilligers en betaalde medewerkers (medewerker met een salaris) waren er het afgelopen jaar (seizoen) binnen de vereniging actief?*

_____ Vrijwilligers

_____ Betaalde medewerkers

37) Beschikt de vereniging momenteel over voldoende vrijwilligers?*

Ja, we zijn niet op zoek naar vrijwilligers

Ja, maar we zijn ook nog op zoek naar vrijwilligers

Nee

38) Hoeveel trainers (instructeurs, docenten, leraren) waren er het afgelopen jaar (seizoen) actief in de vereniging?*

39) Beschikt de vereniging momenteel over voldoende trainers (instructeurs, docenten, leraren)?*

Ja

Nee

40) Is het sporttechnisch kader gediplomeerd?

Sporttechnisch kader: trainers, coaches, arbitrage.

Ja, het hele sporttechnisch kader

Een deel van het sporttechnisch kader

Nee

41) Heeft de vereniging een gediplomeerde trainer op niveau 3?*

Ja

Nee

42) Is er een trainer aanwezig bij de vereniging die gediplomeerd is om lichamelijke gehandicapten te trainen?*

Ja

Nee

43) Heeft de vereniging scholingsprogramma's die aangeboden kunnen worden aan het bestuurlijk kader?*

Ja

Nee

44) Heeft de vereniging scholingsprogramma's die aangeboden kunnen worden aan het sporttechnisch kader?*

Sporttechnisch kader: trainers, coaches, arbitrage.

Ja

Nee

45) Gaat er minimaal 1 keer per jaar een (bestuurs)lid van de vereniging naar een relevant congres buiten of binnen de sport?*

(Handboogcongres niet meegerekend)

Ja, namelijk naar: _____

Nee

Financiën

46) Hoe beschrijft u de financiële positie van de vereniging?

Zorgwekkend

Minder gezond

Redelijk

Gezond

Zeer gezond

47) Hoe is de verdeling van de inkomsten?*

_____ % contributie

_____ % sponsoring
_____ % subsidies
_____ % extra (commerciële) activiteiten
_____ % horeca inkomsten
_____ % andere inkomsten

48) Heeft de vereniging de afgelopen 3 jaar een tekort gehad (op de begroting)?

- Ja
 Nee

49) Verwacht u de komende 3 jaar een tekort (op de begroting)?

- Ja
 Nee

50) Wordt er door de vereniging jaarlijks een jaarrekening opgemaakt en vastgesteld?*

- Ja
 Nee
-

Accommodatie

51) Beschikt de vereniging over een accommodatie?*

- Ja
 Nee

52) De vereniging:*

- Huurt een accommodatie
 Heeft een accommodatie in eigen beheer

53) Deelt de vereniging de accommodatie met andere partijen?*

- Ja
 Nee

54) Bevindt de accommodatie zich in een horecagelegenheid?*

Ja

Nee

55) Beschikt de vereniging over een kantine?*

Ja

Nee

56) Heeft de vereniging de kantine in eigen beheer?*

Ja

Nee

57) Beschikt de vereniging over een binnen accommodatie?*

Ja

Nee

58) Beschikt de vereniging over een buiten accommodatie?*

Ja

Nee

Einde

Dit waren alle vragen. Voor een overzicht van uw antwoorden kunt u hieronder uw emailadres invullen. Druk op 'submit' om de gegevens op te slaan en te versturen.

59) Wilt u een overzicht van de vragenlijst met uw antwoorden vul dan hier uw emailadres in

Bedankt!

Bedankt voor het invullen van de vragenlijst!

Bijlage 2 Overige resultaten

Beleid en strategie

Tabel 1: gemiddeld aantal leden.

Gemiddeld aantal leden	
Totaal	45
Recreatieve leden	30
Competitie en/of wedstrijdporters	21
Donateurs	5

Tabel 2: handboogverenigingen met een bijzondere doelgroep.

Bijzondere doelgroepen in de vereniging	
Leden met een handicap en/of chronische aandoening	66,9%
Allochtonen	29,9%

Tabel 3: handboogverenigingen met een actueel beleid.

Is het beleidsplan/jaarplan/activiteitenplan opgesteld of aangepast in 2011 of later?	
Missing	67,7%
Ja	22,8%
Nee	9,4%

Tabel 4: houden handboogverenigingen rekening met de steeds veranderende (sport)behoeften van de leden?

Houdt de vereniging rekening met de steeds veranderende (sport)behoeften van de leden?	
Ja	59,1%
Nee	40,9%

Tabel 5: Maatschappelijke thema's waar handboogverenigingen een rol in spelen.

In welke maatschappelijke thema's speelt uw vereniging een rol?	
Sportwaarden	67,7%
Participatie	43,3%
Opvoeding	24,4%
Geen enkele	22,0%
Duurzaamheid	12,6%
Andere maatschappelijke thema's	7,9%
Gezondheid	7,1%

Tabel 6: handboogverenigingen met of zonder statuten.

Beschikt de vereniging over statuten?	
Ja	95,3%
Nee	4,7%

68,5 procent heeft de statuten voor het jaar 2000 aangepast, heeft het nooit aangepast of weet niet wanneer het is aangepast. 31,5 procent van de handboogverenigingen hebben de statuten nog aangepast na het jaar 2000.

Tabel 7: plannen, roosters en reglementen die handboogverenigingen beschikken.

Over welke plannen, roosters en reglementen beschikt de vereniging?	
Huishoudelijk reglement	92,1%
Rooster voor aan- en aftreden van bestuurders	81,1%
Vastgesteld commissiereglement	34,6%
Rooster voor aan- en aftreden van commissieleden	22,8%

Sportaanbod

Tabel 8: faciliteiten die handboogverenigingen ter beschikking stellen.

Welke van de volgende faciliteiten en voorzieningen biedt de vereniging?	
Kantine/bar	73,3%
Geen enkele	22,0%
Andere faciliteiten	16,5%
Werk/huiswerk/vergaderruimtes	9,4%
Kantoorfaciliteiten	7,9%

Tabel 9: handboogverenigingen die activiteiten georganiseerd hebben voor niet-leden.

Zijn er activiteiten georganiseerd voor niet-leden?	
Activiteiten waarbij deelname openstond voor niet-leden	66,9%
Activiteiten speciaal om nieuwe leden te werven	39,4%

Kader

Tabel 10: Aantal mannelijke bestuursleden.

Aantal mannelijke bestuursleden	Aantal verenigingen	Percentage aantal verenigingen
4	36	28,3%
5	31	24,4%
3	26	20,5%
2	12	9,4%
6	11	8,7%
1	6	4,7%
7	5	3,9%

Tabel 11: Aantal vrouwelijke bestuursleden.

Aantal vrouwelijke bestuursleden	Aantal verenigingen	Percentage aantal verenigingen
1	48	37,8%
0	39	30,7%
Niet ingevuld	19	15,0%
2	18	14,2%
3	3	2,4%

De gemiddelde leeftijd van bestuursleden is afgerond 47 jaar. Het jongste bestuurslid is 18 jaar en het oudste bestuurslid is 79 jaar.

Tabel 12: zijn er voldoende bestuursleden?

Beschikt het bestuur over voldoende mensen om alle bestuurstaken uit te kunnen voeren?	
Ja	89,8%
Nee	10,2%

De hoeveelheid trainers per handboogvereniging ligt verspreid van 0 tot 21 trainers. Het gemiddelde aantal trainers bij een handboogvereniging is 2 a 3 trainers. Daarbij geeft 61,4 procent van de handboogverenigingen aan over voldoende trainers te beschikken.

Verder heeft van de handboogverenigingen 30,7 procent een trainer op niveau 3.

Tabel 13: aanwezigheid bij een relevant congres.

Gaat er minimaal 1 keer per jaar een (bestuurs)lid van de vereniging naar een relevant congres buiten of binnen de sport?	
Nee	89,8%
Ja	10,2%

Financiën

Tabel 14: tekort op de begroting

Hoeveel handboogverenigingen hebben de afgelopen 3 jaar een tekort op de begroting gehad en hoeveel denken een tekort op de begroting te krijgen in de komende 3 jaar?	
Afgelopen 3 jaar een tekort op de begroting gehad	84,3%
Verwacht een tekort op de begroting de komende 3 jaar	84,3%

Op de vraag of de vereniging jaarlijks een rekening opmaakt en vast stelt antwoordde 92,1 procent met ja en de overige 7,9 procent met nee.

Accommodatie

Tabel 15: accommodatie en horeca.

Bevindt de accommodatie in een horecagelegenheid en beschikt de vereniging over een kantine?	
Handboogverenigingen met een kantine	69,3%
Handboogverenigingen met een kantine in eigen beheer	64,6%
Handboogverenigingen met een accommodatie in een horecagelegenheid	22,0%

Bijlage 3 Conclusie

Tabel 1: Indeling handboogverenigingen aan de hand van model 1.

Indeling handboogverenigingen	Aantal	Percentage
Traditionele sportvereniging	85	66,9%
Marktgerichte sportvereniging	11	8,70%
Maatschappelijke sportvereniging	10	7,90%
Tussen een traditonele sportvereniging en maatschappelijke- en marktgerichtes sportvereniging in	9	7,10%
Tussen een maatschappelijke en marktgerichte sportvereniging in	7	5,50%
Tussen een traditionele en marktgerichte sportvereniging in	3	2,40%
Tussen een traditionele en maatschappelijke sportvereniging in	2	1,6%

	Kenmerk	Traditionele Sportvereniging	Maatschappelijke sportvereniging	Marktgerichte sportvereniging
Beleid en strategie	1	- Sport als doel 22,0%	- Sport als doel en middel 78,0%	- Sport als middel 0,0%
	2	- Geen beleid of beleid gericht op sportvereniging 97,6%	- Beleid gericht op de maatschappij 1,6%	- Beleid gericht op de markt 0,8%
	3	- Sportieve en sociale doelen staan voorop 99,2%	- Maatschappelijke doelen staan voorop 2,4%	- Financiële doelen staan voorop. 10,2%
	4	- Intern gericht 81,1%	- Intern en extern gericht 18,9%	- Intern en extern gericht 18,9%
	5	- Gericht op haar eigen leden 85,9%	- Gericht op bijzondere doelgroepen 7,1%	- Gericht op de behoeften van de 'klant' 14,1%
Sportaanbod	6	- Alleen gericht op de verschillende takken van de sport 24,4%	- Naast sport ook gericht op maatschappelijke projecten. 75,6%	- Naast sport gericht op recreatie en gezondheid 6,3%
	7	- Bereikt een geringe doelgroep 15,8%	- Bereikt bijzondere doelgroepen 59,1%	- Bereikt een brede doelgroep. 84,3%
	8	- Geen nevenactiviteiten 30,7%	Ook nevenactiviteiten 69,3%	Ook nevenactiviteiten 69,3%
Kader	9	- Bestaat uit vrijwilligers 95,3%	- Bestaat uit vrijwilligers ondersteund door betaalde medewerkers 3,9%	- Bestaat voornamelijk uit betaalde medewerkers (in vaste dienst) 0,8%
	10	- Niet gediplomeerd/competent kader 31,5%	- Gediplomeerd om bijzondere doelgroepen te trainen/coachen 18,1%	- Gediplomeerd/competent kader 68,5%
Financiën	11	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie 44,1%	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en subsidies 2,4%	- Inkomsten bestaan voornamelijk uit contributie en opbrengsten commerciële activiteiten 50,4%
	12	- Zorgelijke financiële situatie 1,6%	- Minder goede financiële situatie 1,6%	- Goede financiële situatie 96,9%

Accommodatie	13	- Vaak gehuurde accommodatie 36,2%	- Eigen accommodatie 54,2%	- Vaak eigen en gedeelde accommodaties 9,4%
---------------------	-----------	--	--------------------------------------	---

Model 1: aantal verenigingen per kenmerk in percentages.

Bijlage 4 Criteria indeling

Kenmerken (per rij)	Gebaseerd op:
1.1	Vraag 10 antwoord: sportieve doelen
1.2	Vraag 13 antwoord: 1 of meer thema's Vraag 10 antwoord: sportieve doelen
1.3	Vraag 10 antwoord: financiële doelen
2.1	Wel of geen beleid: vraag 6 Gericht op vereniging: Vraag 24 antwoord: de leden
2.2	Vraag 24, antwoord een bijdrage leveren aan de maatschappij
2.3	Vraag 24, antwoord: Het inspelen op de ontwikkelingen in de vrijetijdsmarkt
3.1	Vraag 10
3.2	Vraag 10
3.3	Vraag 10
4.1	Vraag 24, antwoord: de leden Vraag 14, antwoord: 2 of minder samenwerkingsverbanden of Vraag 12, antwoord: nee
4.2	Vraag 14, antwoord: 3 of meer samenwerkingsverbanden Vraag 12, antwoord: ja
4.3	Vraag 14, antwoord: 3 of meer samenwerkingsverbanden Vraag 12, antwoord: ja
5.1	Vraag 24, antwoord: de leden Bij geen beleid altijd dit kenmerk en niet 5.2 of 5.3, omdat je pas echt gericht ergens op kan zijn als er beleid is. Indien een vereniging geen beleid heeft ze niet meer dan bezig zijn met wat er in de vereniging en met hun eigen leden gebeurt.
5.2	Bij beleid: Vraag 9 antwoord: allochtonen en/of lichamelijke gehandicapten en/of verstandelijke gehandicapten Of vraag 8, antwoord: specifieke doelgroepen
5.3	Bij beleid: Vraag 11, antwoord: ja en vraag 12, antwoord: ja
6.1	Vraag 25 en indien 7.2 en 7.3 niet van toepassing zijn
6.2	Vraag 13 antwoorden: 1 of meer
6.3	Recreatie: vraag 26 : vinkje(s) bij recreatiesporter Gezondheid: vraag 13, antwoord; gezondheid
7.1	Vraag 26 tot en met 5 verschillende doelgroepen
7.2	Vraag 26 antwoord: bereikt minstens 1 van de bijzondere doelgroepen
7.3	Vraag 26 minimaal 6 verschillende doelgroepen
8.1	Vraag 27 antwoord: nee
8.2	Vraag 27 antwoord: ja
8.3	Vraag 27 antwoord: ja
9.1	Vraag 36 alleen vrijwilligers
9.2	Vraag 36 meer vrijwilligers dan betaalde medewerkers
9.3	Vraag 36 meer betaalde medewerkers dan vrijwilligers
10.1	Vraag 34 en 40, antwoord: niet competent/gediplomeerd of bij 1 vraag antwoord: een deel
10.2	Vraag 42 antwoord: ja
10.3	Vraag 34 en 40, antwoord: deel van bestuur/sporttechnisch kader

	en/of heel bestuur en sporttechnisch kader
11.1	Vraag 47
11.2	Vraag 47
11.3	Vraag 47
12.1	Vraag 46 antwoord: zorgwekkend
12.2	Vraag 46 anwoord: minder gezond
12.3	Vraag 46 antwoord: redelijk tot zeer goed
13.1	Vraag 52
14.2	Vraag 52
15.3	Vraag 52 en 53

Bijlage 5 Indeling handboogverenigingen

Nummer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Indeling
1002	2	1	6	5	5	2	5	5	1	3	3	3	2	3
1003	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	2	1
1004	2	1	7	1	1	2	5	5	1	3	1	3	1	1
1005	1	1	1	5	1	1	3	5	1	1	3	3	2	1
1010	2	1	6	5	1	2	3	5	1	1	1	3	1	1
1012	1	1	1	1	1	1	5	5	1	3	3	3	1	1
1013	2	1	1	1	1	2	1	1	1	3	1	3	1	1
1015	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	1	1
1018	2	1	1	5	3	5	5	5	1	3	3	2	2	5
1020	2	1	1	1	1	2	5	5	2	3	1	3	2	2
1021	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
1022	1	1	1	1	1	1	3	5	1	1	3	3	3	1
1025	2	1	1	1	1	2	5	5	1	1	1	3	1	1
1027	2	1	6	5	3	2	3	1	1	3	1	3	2	3
1028	2	1	1	1	1	2	5	5	1	1	1	3	2	1
1029	2	1	1	1	1	2	5	1	1	3	1	3	1	1
1035	2	1	1	5	1	2	3	5	1	3	3	3	2	3
1036	1	1	1	1	1	1	5	5	1	3	1	3	1	1
1037	2	1	1	1	1	2	1	5	1	3	1	3	1	1
1041	2	1	1	1	1	2	3	1	1	3	1	3	1	1
1042	1	1	1	1	1	1	3	5	1	3	3	3	3	1
1046	2	1	1	1	1	2	4	5	1	3	3	3	3	1
1053	2	1	1	1	1	2	1	1	1	3	1	3	1	1
1055	2	1	1	1	1	2	3	5	1	3	3	3	3	3
1057	1	1	1	1	1	1	3	5	1	3	1	3	2	1

1061	2	1	4	5	3	5	3	5	1	3	1	3	3	3
1065	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1066	2	1	1	1	1	2	3	1	1	1	1	3	1	1
1069	1	1	1	1	3	1	3	1	1	3	1	3	1	1
1071	2	1	1	5	1	2	5	1	1	3	1	3	2	1
1072	2	1	1	1	1	5	5	1	1	3	3	3	2	1
1075	2	1	1	5	5	5	5	5	1	3	3	3	3	3
1076	2	1	1	5	1	2	5	5	1	3	3	3	2	5
1079	2	1	1	5	1	2	5	1	1	3	3	3	2	8
1080	1	1	1	1	1	1	5	5	1	4	3	3	2	1
1081	2	1	1	1	1	2	5	1	1	5	3	3	2	1
1085	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1088	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	2	1
1090	1	1	1	1	1	1	5	1	1	3	1	3	1	1
1091	1	1	1	1	1	1	3	1	1	3	3	3	2	1
1094	2	1	1	1	3	2	5	5	1	5	3	3	2	5
1098	1	1	6	1	1	1	3	5	1	3	1	3	1	1
1103	1	1	1	1	1	1	3	5	2	1	3	3	2	1
1107	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1110	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1112	2	1	1	1	1	2	5	1	1	3	3	3	1	1
1114	2	1	1	1	1	2	5	1	1	1	1	3	1	1
1119	2	1	6	1	1	2	3	1	1	1	7	1	2	1
1120	2	1	1	1	1	2	5	5	3	5	7	3	1	4
1122	2	1	1	1	3	2	3	5	1	5	3	3	1	3
1133	2	1	1	1	1	2	1	5	1	3	3	1	2	1
1135	2	1	1	1	3	2	1	5	1	3	3	3	2	6
1136	1	1	1	1	1	1	3	5	1	1	3	3	2	1
1137	2	1	6	1	1	1	3	1	1	3	3	3	2	1

1138	1	1	1	1	1	1	5	5	1	1	1	3	1	1
1139	2	1	1	1	1	2	3	5	1	1	3	3	3	1
1142	2	1	1	1	1	2	3	5	1	1	3	3	2	1
1144	2	1	1	1	1	2	5	1	1	5	3	3	2	1
1147	2	1	1	1	1	2	3	5	1	1	3	3	3	1
1149	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	1	1
1150	2	1	1	1	1	2	3	1	1	1	1	3	1	1
1151	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	3	1	1
1157	2	1	1	5	3	2	5	5	1	5	3	3	2	5
1159	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	3	3	2	1
1161	2	1	1	1	1	2	1	5	1	1	1	3	1	1
1164	2	1	6	1	1	2	5	5	1	5	3	3	2	5
1165	2	1	1	1	1	5	5	1	1	1	3	3	2	1
1171	2	1	1	2	1	2	3	5	1	3	3	3	2	5
1172	1	1	1	1	1	1	5	5	1	1	2	3	1	1
1176	2	1	6	1	1	2	3	1	1	1	3	2	2	1
1178	2	1	1	1	3	2	5	5	1	3	3	3	2	3
1179	2	1	1	1	4	2	5	5	1	3	1	3	2	4
1185	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1186	2	1	1	1	1	2	5	1	1	3	3	3	1	1
1189	2	1	1	1	1	2	3	5	1	1	2	3	1	1
1191	2	1	1	1	1	2	5	1	1	1	3	3	2	1
1192	2	3	6	5	3	2	5	5	1	3	3	3	2	3
1193	2	1	1	1	1	2	5	5	1	1	3	3	2	1
1195	2	1	1	1	1	2	5	1	1	1	3	3	1	1
1198	2	1	4	5	1	2	5	5	1	5	3	3	2	2
1200	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	2	8
1201	2	1	1	1	3	2	5	5	1	3	3	3	2	3
1203	2	1	1	5	1	2	5	5	1	3	1	3	2	2

1204	2	1	1	5	1	2	5	5	1	1	3	3	2	2
1211	1	1	1	1	1	1	3	5	1	3	1	3	1	1
1214	2	2	1	1	1	2	1	5	1	1	3	3	3	1
1220	2	1	6	1	1	2	5	5	1	1	3	3	2	1
1221	1	1	1	1	1	1	3	5	1	3	3	3	2	1
1224	2	1	1	1	1	2	3	5	1	3	3	3	2	6
1225	1	1	1	1	1	1	1	5	1	3	1	3	3	1
1226	2	1	1	1	1	2	5	1	1	3	3	3	2	1
1227	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
1228	2	1	6	1	1	2	5	5	1	3	1	3	2	1
1230	1	1	1	1	1	1	1	5	1	5	1	3	1	1
1234	2	1	1	5	5	2	1	5	1	3	1	3	2	2
1236	2	1	6	1	1	1	5	5	1	4	1	3	2	1
1237	2	1	1	1	1	2	3	5	2	5	1	3	2	2
1239	1	1	1	1	1	1	5	5	1	5	1	3	2	1
1240	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	3	3	3	3
1241	2	1	1	1	1	2	5	5	2	5	1	3	2	2
1244	2	1	1	5	5	2	5	5	1	5	1	3	2	2
1246	2	1	1	1	1	2	5	5	1	1	3	3	2	1
1248	1	1	1	1	1	1	5	1	1	3	1	3	2	1
1250	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	1	1
1252	2	1	1	1	1	2	4	1	1	5	1	3	1	1
1254	2	1	1	1	4	5	4	5	1	3	2	3	1	1
1255	2	1	1	1	1	2	5	1	1	5	7	3	3	1
1258	2	1	1	1	1	2	5	5	1	3	1	3	2	1
1261	1	1	1	1	1	1	5	1	1	4	3	3	2	1
1268	2	1	1	1	3	2	5	5	1	1	3	3	2	8
1284	2	1	1	1	1	2	3	5	1	3	3	3	1	1
1285	2	1	1	5	1	2	5	5	2	3	3	3	2	2

1290	2	1	1	1	4	2	5	5	1	5	3	3	2	2
1296	2	1	1	5	1	2	3	1	1	1	1	3	1	1
1308	2	1	1	5	1	2	5	1	1	3	3	3	1	1
1310	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	3	1	1
1312	2	1	6	1	1	5	5	5	1	5	1	3	2	8
1315	2	1	1	1	1	2	3	5	1	3	1	3	2	1
1322	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
1328	2	1	4	1	5	1	5	5	1	5	1	3	1	1
1338	2	1	1	1	1	2	3	1	1	3	1	3	1	1
1342	2	1	1	5	5	2	5	5	1	3	3	3	2	5
1349	2	1	1	1	1	2	5	1	1	4	1	3	1	1
1353	1	1	1	1	1	1	5	5	1	4	1	3	2	1
1369	2	1	1	1	1	2	3	5	1	3	3	3	1	1
1386	2	1	1	5	1	5	5	5	1	3	1	3	1	6
1387	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	3	1	1

1= traditioneel

2= maatschappelijk

3= marktgericht

4= traditioneel en maatschappelijk

5= maatschappelijk en marktgericht

6= traditioneel en marktgericht

7= niet in te vullen

8= traditioneel, maatschappelijk en marktgericht